Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 170 (17293) | 1986 оной июлиин 24, четверг | Сэн 3 мүн.

БӨӨ ДҮҮРГЭЛГЭ УЛИТА ХЭРЭГ

ай социально-экономическа хүгжэлтые хурдад-а шэглэлнүүдые тодорхойлһон партиин XXVII ишо һаһала горитой саг үнгэрбэ. Тиигээдшье К-гай июниин (1986 он) Пленум боложо, съезд н хэлсэгдэһэн, халуунаар дэмжэгдэһэн хараа ту- тодорхой болгогдожо, саашадаа юу хэхэ, ямар та эрмэлзэхэ, хайшаагаар ажаллабал, хараалһанаа адаха байһамнай тодоор харуулагдаба. Гадна гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-КСМ-эй ЦК-гай баталан абаһан «Түсэбтэ арбан ан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүр- Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» тогтоол удха шанартай документ мүн гэжэ түсгаарлан ухала. Ихэдээ манай ороной түүхэдэ онсо һуури жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ замдаа тон тодо, эй түсэбүүдээр, холын хараа шэглэлтэй зорилго-эгжэбэбди. Бидэ бүгэдэнһөө юун хэрэгтэй боло-удал табибал, габшагай, зохёохы, бүтээсэ ехэтэй үүсхэл, хэшээл оролдолго, үндэр шадабари хэ-о гээшэ.

урaa манай үдэр бүриин хүдэлмэриин эсэсэй байһаниинь тон шухала, гүнзэгы удха шанар-эдэ, жэгдэ һайн, ехэ уналга, бодолгогүй, хараал-н бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан ажал лэ ам-гээд бидэнэр сэйлгонобди.

йлахын тулада ажалай эрхим эмхидхэл, болзор, н хэмжээн соо хэгдэдэг хангалга, шэнэ, бүтээсэ э, түрүү онол арганууды үргэнөөр хэрэглэлгэ, эй үндэр шадабари хэрэгтэй байдаг. Гадна жу-толодоһо гаргалгатай тэмсэхэ, ажалай бүтээсэ продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, ехэ аха асуудалнууд бага бэшэ удха шанартай бай-бээ түсэблэлгэ болон хангалтада гуриим тогтоо-журам эбдэлгын, гологдоһо гаргалгын түлөө ма-юусалгые али бүхы шатада дээшэлүүлээгүй һаа, бүүдээ бэелүүлжэ шадахагүй байнабди»,— гэжэ II съезд дээрэ хэһэн Политическэ элидхэл соо-ЦК-гай Генеральна секретарь Михаил Сергеевич олон тэмдэглээ бэлэй.

хада, хүдэлмэриин эсэсэй эрхим дүн түйлаха үхэсэлтэй, тон ерёо, бэрхэшээл ехэтэй хэрэг юм. абаатай бүхы асуудалнуудай, гадна социальна ехэ й хэрэгүүд «эсэсэй дүн түйлаха» гэһэн ойлгосо рилдэн, таһаршагүй нягта холбоотой байһыень бди. Тиимэһээ «түсэб дүүргэхэ» гэшэ со-мическа асуудалнуудые комплексноор шиид-а шанартай болоно бшуу.

ай урда табигдаад байһан асари ехэ зорилго-үлжэ эхилээд байхадаа, табигдаһан түсэбүүдые дүүргэжэ байдаг ажалша хүндэ онсо анхарал эшэ угаа шухала удха шанартай болоод байна. хэр эдэбхитэйгээр болон ушэр ёһо мэдэнгээр һанһаа, ямаршье хэрэгэй амжалтань эхэнхидээ дог... Журам болон эмхидхэлэй, даалгагдаһан тэрэнэй үрэ дүнгүүдэй түлөө хүн бүхэнэй харюу-байха бүринь, урагшаа дэбшэлгэмнай хурда-,— гээд партиин XXVII съездын Политическэ элэгдэнэ.

бүүдэй заабол дүүргэгдэхэ байһанай гол батал-хадаа ажалша хүнэй оюун бэлигые, дадал шада-эрмэлзэлые дүүрэн хэмжээн соо хэрэглэхэ яба-о. Энээнһээ уламжалан, партийна, профсоюзай, олон ниитын бусад эмхинүүд энэ арга нүхэсэл р горитой үүргэтэй байна. «...Арадай ажахын һайн дүнгүүдые түйлаха талаар олонниитын гар-үүсхэл болон зохёохы ябуулганууды али боло-гээшэ шухалын шухала удха шанартай» — гээд граммын шэнэ найруулга соо заагдаһан байна

саг абаад харахада, манай республикын ажал-абигдаһан зорилгонуудаа тон һайнаар ойлгожо үлан, түсэб, уялгануудые дүүргэлгэдэ шиидхэхы эр үүсхэлнүүдэй эхи табигшад болоно. Зага-Онохойн, Захааминай районой Ёнгорбойн совхо-ришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд зунай хаһа соо продукци абалгые эрид дээшэлүүлхэ урхатай-ын ажалшадта хандахадаа, дээшэлүүлэгдэһэн нуудые бэедээ даажа абаһан байна. Харин фермэ, бригада соогоо үүсхэл гарган, бү-жалые далижуулдаг хүдэлмэриин олон түрүү-ха болоо һаамнай, ехэ саг хэрэгтэй болохо.

иимэ үүсхэлнүүдтэ халуун анхарал хандуул-йгээр дэмжээд байхада, амжалта заабол түй-ээлхэдэ, арбан хоёрдохи табан жэлэй ту- жэлэй дүнгүүдые абаад харахада, гүрэндэ продукци худалдаха даабариня республи-өө сүм дүүргэбэ. Мяха худалдалгын түсэб үндэгэ—106 процентдэ хүргэгдэбэ бшуу. Саа-шээ алдахагүй ябадалдамнай ажалша зоной хэшээл оролдолго шиидхэхы удха шанартай.

онгынхидай болон ёнгорбойнхидой үүсхэл блика соо дэлгэрһэн мүрысөөнэй эршэ, дэ-аршье һуладхангүй, улам үргэдхэхэ шухала. үдые дүүргэлгын ябаса, хэм хэмжээн саг бата болохо, ургаха ёһотой гэһэн партиин эхэ уялгатай байһанаа хүн бүхэн ойлгоно.

амжалан, мүнөө ябажа байгаа тон шухала жээл бэлэдхэлгын ябаса абаад харахада, мү-ал бидэнэй һанаа заһаха аргагүй юм. Байгша хорин нэгэнэй мэдээгээр, үбһэ бэлэдхэхэ тү- — 23, силос — 4, ногооной витаминтай гурил — тэжээл — 20 процентдэл хүргэгдөөд байна. эл бэлэдхэлгын эршые улам шангадхаха шу-ли. Тиигэн гэһээ Зэдын, Яруунын, Захааминай, зэнэй районуудта сабшагдаха ёһотой талмайн доо 14—17 процентнь унагаагдаа. Иимэ бай- эбсэжэ болохогүй. Ивалгын районой ажал-ээр габшагайгаар ажаллаха хэрэгтэй.

элгэ—хуулита хэрэг гээд хэлэхэдээ, ажалдаа өөр хандаха, шалтагаангүйгөөр хүдэлмэриеэ эг хоёрой хоорондо алгасалдаа гаргаха болон далнуудта найдамтай халхабша табиха шухала хэлэнэ гээшэбди.

ёһын тэдысэ, хайша хэрэг хүдэлхэ ябада-дотоор бүтээхын орондо хооһоор, заха үзүүр-алиха заншалые, ажал хэрэгээ шэнэдхэн һай-гэһэн хэбэр үзүүлхэ һэдэлгэнүүдые эсэслэн ала»— гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна сек-М. С. Горбачев партиин XXVII съездын тү-эн үгэ соогоо онсо тэмдэглээ һэн.

нуудые зайсуулха шухала гээд үшөө дахин болоно. «Юуб гэхэдэ, КПСС-эй Центральна ветскэ Союзай ажалшадта хандаһан Хан-эгдэһэнэй ёһоор «хараалагдаһан түсэбүүд бү-үдэй эршэтэ габшагай ажалаар лэ бодото үлжэ болоно. Ниитын аша туһада үнэн шу-аллаха, эдэбхи үүсхэл гаргаха, даалгагдаһан усалгатайгаар хандаха, гүрэнэй аша туһа ту-р анхарал оролдолго хандуулха эрилтэ мүнөө рда табигдана». Эдэ үгэнүүд дээрэ ондоо аргагүй. Тиимэһээ түсэбүүдэй бодото бэе-тулада үнэн сэхээр ажаллаха хэрэгтэй болоно.

КПСС-эй ОБКОМДО

Июлиин 22-то болоһон КПСС-эй обкомой бюрогой заседани дээрэ 1986—1990 онуудай Буряадай АССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй проект зүбшэн хэлсэгдэжэ, гол түлэб һайшаагдаба. Тус проектые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табихыень республикын Министрнүүдэй Соведтэ дурадхагдаба.

Тэрэшэлэн «Партиин XXVII съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленумэй эрилтэнүүдэй ёһоор социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэгдэбэ. Советскэ Союзай ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон, районой ажалша коллективүүд арбан хоёрдохи табан жэлэй болон байгша оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ талаар социалис мүрысөө дэлгэрүүлнэ гээд тэмдэглэгдээ. Районой ажалшад хабарай тарилгые тааруу агротехническэ болзорто үнгэргэжэ, гүрэндэ мяха, һү худалдаха байгша оной хахад жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргээд, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулжа байна.

Гэхэтэй хамта партиин съездын, «XII табан жэлэй даабарие амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолой эрилтэнүүдэй үндэһөөр социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ эрид хубилалтанууд район дотор болоогүй байһаар. Социалис мүрысөөндэ олонниитые үргэнөөр хабаадуулха, тэрээнэй үрэ дүнгүүдые хүн зондо мэдээсэхэ, район дотороо колхоз, совхозуудай, бусадшье предприятинуудай хоорондо, мэргэжэлэй ба хубиин талаар, мүн тэрэшэлэн коллективүүд доторой социалис мүрысөө эмхидхэхэ түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ талаар ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Ушар иимэһээ район соо зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абаһан нэгэшье хонишон, үнеэн бүриһөө гурбан мянган килограмм һү һааһан нэгэшье һаалишан байхагүй. Заганай-Адагай һү һаалиин фермын хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Мүн мал шахан тарגалуулха талаар малшадай хүдэлмэридэ, мүн бусадшье ехэ дутагдалнууд бии байһан зандаа.

Үйлэдбэриин хүгжэлтын эршэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, алмалта, арьбалалта хэхэ гэхэ мэтын тон шухала зорилгонуудые бэелүүлгэдэ социалис мүрысөөн хүсэд һайнаар шэглүүлэгдэнэгүй. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд зарим ажахынуудта саг болзор соогоо сорсологдоногүй, энэ хэрэгтэ харуулан ойлгуулха ба аман үгын агитаци муугаар хэрэглэгдэнэ.

Партийна эхин организацинуудта, РАПО, колхозууд, совхозуудай болон бэшэшье үйлэдбэриин коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, мүн Агропромой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомдо, бусад профкомуудта энэ хүдэлмэри һайжаруулха талаар шанга эрилтэ КПСС-эй райком табяагүй байна.

Район дотор социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар бии байһан дутуу дунданууды усадхахыень КПСС-эй Бэшүүрэй райкомые, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь А. Л. Ефимовые партиин обкомой бюро уялгалба. Тиихэдээ мүрысэгшэдэй гол анхарал үйлэдбэрие эршэмтэйгээр хүгжөөхэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, ажалай болон продукциин шанар һайжаруулха, 1986 оной, арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэб болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ хандуулха ёһотой.

«Огородой эдеэ һайнаар хадагалха ба худалдаха арга боломжонуудые байгуулха талаар хангалтагүй хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэгдэбэ. Республикын Госагропром, КПСС-эй горкомууд болон райкомууд, горрайгүйсэдкомууд, РАПО болон ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд ашаглалгада тушаагдаха, хартаабха болон овощ хадагалха байрануудые түргөөр барижа дүүргэхын тула дары түргэн хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Өөһэдынгөө коллективүүдтэ хартаабха болон овощ хадагалха байра бариха даабаряа дүүргэдэггүй зарим хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал тэрээндэ хандуулагдаа.

«1986 оной түрүүшын хахадта мал ажалай продуктнуудай үйлэдбэрилгые, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхын түлөө районуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай», мүн «1986 оной хоёрдохи кварталда промышленна предприятинуудай, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай» КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай Соведэй, ВЛКСМ-эй обкомой тогтоолнууд баталагдан абтаба.

Партийна хүдэлмэриин, республикын ажахын болон соёлой байгуулалтын бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ГАБШАГАЙ ҺАРА

ЧАС, МИНУТА БҮХЭН ҮНЭТЭЙ!

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, байгша оной июлиин 21-нэй байдалаар республикадамнай бүхыдөө 96689 тонно үбһэн, 53433 тонно сенаж, 42626 тонно силос, 14736 тонно витаминтай ногооной гурил, 1218 тонно модоной набша намаа бэлэдхэгдэбэ

ҺАЯДАА ДҮҮРГЭХЭНЬ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ наратай сэлмэг байһандань үбһэ ехээр сабшажа һурилхын түлөө аһан шадалаараа оролдоһон Хойто-Байгалай районой «Северный» совхозой дүршэлтэй механизатор Тарас Семенович Ждановай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногой гэшүүд бүхыдөө 800 центнер үбһэ бэлэдхээ. Тус коллектив тэжээл бэлэдхэхээр хараалагдаһан даабаряа 2—3 үдэрһөө сүм дүүргэхэнь.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ «Нижнеангарсктрансстрой» трестын түмэр замай отделениин коллективүүд «Тыйский» совхоздо үбһэ горитойхоноор бэлэдхэжэ үгэдэг заншалтай һэн. Тиин байгша ондо эдэнэр 700 центнер үбһэ һурилжэ тушааха түсэбтэй. Һүүлэй мэдээгээр, совхоздо шефскэ туһаламжа үзүүлдэг тус эмхинүүдэй коллективүүд 900 центнер үбһэ бэлэдхээд, вагонуудта ашажа, ажахын фермэнүүдтэ абаашажа тушаана.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ОЛОНОЙ ХҮСӨӨР

Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад үбһэ хуряалгада эмхитэйгээр гаранхай. Шанар шэмыень шалгажа, тэрэнэйнь үрэ дүнгөөр түлбэри хэхэ гэһэн шиидхэбэри колхозой правлени ээлжээтэ заседани дээрэ баталан абаһан байгаа.

Колхознай 42 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй. Энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тула В. Б. Хоргановай, Д. А. Дондуповай, Д. А. Тыхеевэй, Д. О. Урбахановай, Б. Б. Чойнжуровай звенонууд эршэтэй һайнаар ажаллажа, һайн шанартай үбһэ бэлэдхэнэ.

Үбһэ хуряалгада мүн пенсионернүүд, дайнай ба ажалай ветеранууд өөһэдынгөө хубитые оруулалсана.

Игэжэ үбһэ хуряалгаяа олоной хүсөөр саг болзортонь дүүргэжэ, үбэлдөө гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула тэдэнэр оролдоно.

Б. ДОНДУПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

УЛАМ ШАНГАДАНА

— Ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула энэ жэлдэ 1915 тонно үбһэ, 1300 тонно сенаж, дүрбэн мянган тонно силос, 200 тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ даабаритайбди. Эдэ бүгэдые бэелүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии. Тэжээлэй ургамалнуудай ургаса яһала һайн. Үбһэшэдэй звенонуудай, бүхы хүдэлмэришэдэй хаба шадал энэ шухала хүдэлмэридэ элсүүлхые оролдонобди. Һүүлэй хэдэн хоногто наран гаража, үбһэшэдэймнай звенонуудай хүдэлмэри нилээд урагшатаба. Үбһэ бэлэдхэлгэтэй хамта сенаж даранабди. Сенаж дараха түсхай звено эмхидхэгдэнхэй. Тэрэниие коммунист Цыдып Жамбалович Гомбоев ударидана, — гээд совхозой партбюрогой секретарь Светлана Цырендоржиевна Нимаева хөөрэнэ.

Уданшьегүй Цыдып Жамбаловичай звеногой хүдэлжэ байһан Хара-Шэбэр нютагта ошобобди. Урдаһаамнай тэргээрээ дүүрэн ногоо ашаһан томо тракторнууд һубарилдан гүйлгэлдэнэ. Хара-Шэбэр һууринай хойгуур нэмжыһэн сабшалан дээрэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байба. Хоёр трактор бүлэг бургааһа зүбшан, үдхэнөөр ургаһан ногоо унагаана. Тээ саанань баһал хоёр трактор хатаһан ногоо тармажа, баал болгоно. Эдэ баалнууд суглуулагдажа, тракторай тэргэдэ дары ашагдана. Игэжэл, конвейер дээрэ мэтээр таһалгаряагүй хүдэлжэ байһан үбһэшэдые харахадашье урматай.

— Манай звено 644 тонно сенаж дараха даабаритай юм. Мүнөө тэрэнэйнгээ 600 тонные хээд байнабди. Юрэдөөл, ногооной шэмэеэ алдаагүй байхада, һайнаар дарахые оролдоно гээшэбди. Тэрэниие һайнаар хушаха хэрэгтэ баһал анхарал хандуулагдана. Үгтэһэн даабаряа үлүүлхэ хүсэлтэйбди. Эдэ үдэрнүүдтэ тус хүдэлмэриеэ дүүргэжэ, үбһэ хуряалгада хабаадахамнай. Тиигээдшье үни болонгүй, августын эхеэр силос даража эхилхэбди. Мүнөө энэ нарата хаһада үдэр соо 120—130 тонно ногоо нүхэндэ хэнэбди. Траншей бүхэнөө богони болзорто дүүргэхые оролдонобди,— гээд звеноe даагша Цыдып Жамбалович хөөрэнэ.

Тус звенодо бүхыдөө 18 хүн хүдэлнэ. Диилэнхи олониинь дүй дүршэлтэй механизаторнууд. Эндэ саг зуурын партийна бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Тус бүлэгые звеноe даагша өөрөө толгойлдог юм. Коммунист бүхэн саг зуурын партийна даабаритай. Жэшээнь, Б. К. Шурыгин агитатораар томилогдонхой юм. Тэрэ «Т-150» трактораар ногоо нүхэндэ зөөдэг. Үдын эдеэнэй үедэ нүхэдтэеэ ходо хөөрэлдэжэ, элдэб һонин дуулгажа байдаг. Һаяхан тэрэ Советскэ Союзай ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай Хандалгатай, мүн КПСС-эй Буряадай обкомой республикын ажалшадта хандаһан Хандалгатай нүхэдөө танилсуулжа, шухала хөөрэлдөө хээ. Игэжэ звеногой гэшүүд ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ даабаряа холо үлүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

— Манай партийна организациин гол анхарал тэжээл бэлэдхэхэ асуудалда хандуулагданхай. Үбһэшэдэй бүхы 6 звенонуудай дүрбыень коммунистнууд толгойлно. Эдэ звенонуудта саг зуурын партийна бүлэгүүд эмхидхэгдэнхэй. Харин нүгөө хоёр звенодо партийна эмхидхэгшэд томилогдожо, партийно-комсомолой бүлэгүүд эмхидхэгдээ. Партбюрогой гэшүүд үбһэшэдэй звено бүхэниие даажа абаад, тэдэнэй ажал хинана, хэрэгтэй туһа хүргэхые оролдоно. Игэжэл энэ шухала хүдэлмэридэ партийна нүлөө үзүүлхые оролдонобди,—гээд Светлана Цырендоржиевна нэмэбэ.

Үбһэшэдэй звенонууд сооһоо А. М. Гончаровой звено муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлана. Тус звеногойхид үбһэ бэлэдхэхынгээ хажуугаар үшөө сенаж дарана. Нүхэд Серебрянников, Шурыгин, Пахомов гэгшэдэй звенонууд эдэ нарата үдэрнүүдтэ хүдэлмэриингөө эршэ шангадхажа байнхай. Бүхы звенонууд үбһэ бэлэдхэлгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхые оролдоно, бригадна подрядай гуримаар ажалладаг юм.

Үбһэшэдэй һаадгүйгөөр ажаллахын тула тэдэниие эдеэ хоолоор, байра байдалаар һайнаар хангаха гээшэ шухала. Мүн тэдээндэ концерт наада харуулжа, хужарлуулха, элүүр энхыень шалгажа байха хэрэгтэй. Ц. Ж. Гомбоевой звеногой гэшүүдээр хөөрэлдэхэдэ, элдэб дутагдалнуудые хэлээ һэн. Нэгэниинь гэхэдэ, тэдэнэр үдэр бүри нэгэл адли хоол баридаг тухайгаа хэлэһэн байна. Ушарынь гэхэдэ, совхозой складта, эндэхи магазинуудта щи, борщ гэхэ мэтэ юумэн үгы. Тогоошонтой хөөрэлдэхэдэ, районой баазадашье үгы юм гээд харюусаа һэн.

Энэ асуудалаар Загарайн райпогой түрүүлэгшын орлогшо Ф. А. Ковалевада хандабабди.

— Юугээ хэлээ гээшэб! Манай складта энэнь хуу биил. Өөһэдөөл захил хээгүй байгаа ха юм. Харин тэндэхи магазинуудта үгы гээшыень заһажа, эльгээхэбди — гэжэ мэдүүлээ бэлэй.

Ихэдээ «Дружба» совхозой хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөөл зэмэтэй байба. Гадна элдэб запас частьнуудай дутаалдадаг, хүдэлмэриин хубсаһанай таараха размерэй ходол үгы байдагые механизаторнууд дурдаа һэн. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые усадхаха ёһотой.

Эдэ үдэрнүүдтэ тус совхозой тэжээл бэлэдхэгшэд эртэ үглөөһөө, үдэшын харанхы болотор хүдэлжэ, ажалайнгаа эршые улам шангадхажа байна.

М. САНДАНОВ.

ЭРШЭДЭЭ ОРОНХОЙ

Түнхэнэй районой Саянай совхозой ажалшад хура бороогой хэды һаад ушаруулаашье һаань, ниитын адууһа малда элбэг хүрэхэ тэжээл нөөсэлхэ талаар тодорхой хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Энэ жэлэй баян ургасые хараада абаһан тус ажахын үбһэшэд, механизаторнууд, луговодууд эршэ түгэсөөр ажаллана.

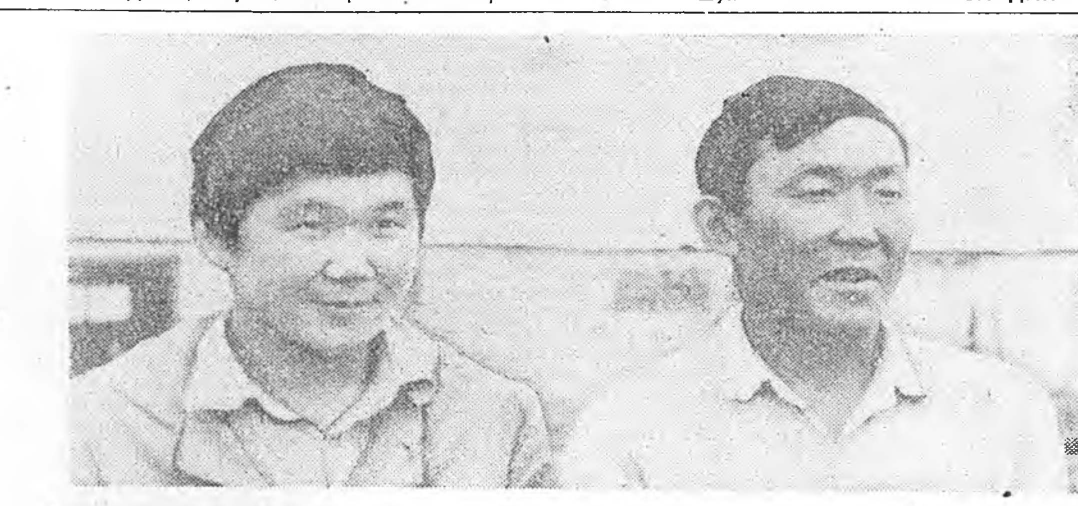
Түбэй ороһоной тоог дээрэ түхеэрэгдэһэн АВМ-1,5 түхэлэй гурбан АВМ-0,65 түхэлэй хоёр агрегадууд үдэр бүхэндэ хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Эндэ хүдэлдэг хүнүүд бултандаа шахуу дүй дүршэлөөр баян зон юм. Жэшээлхэдэ, ахалагша машинист Дарма Батоев, совхозой комсомольско организациин секретарь Гариф Асудухин, Виктор Дамшаев, Аркадий Холхоев Александр Ильин гэгшэд АВМ агрегадта түрүүшынгээ жэлдэ ажаллажа байһан хүнүүд бэшэ. Эдэнэртэй хамта Жэмһэгэй дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад Дамба Шараев, Санжай Ошоров болон бусад хүдэлнэ.

Витаминтай ногооной гурил гаргадаг агрегадуудта хүдэлдэг хүнүүд энэ жэлэй эрхэ байдалые хараада абажа, 450 тонно шэмэтэ тэжээл нөөсэлхэ даабаряа 700 тоннодо хүргэхөөр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Эдэнэр нёдондо 650 тонно витаминтай гурил гаргаа һэн. Энэ коллективэй һанаһандаа хүрэхэ байһандань һэжэг түрэнэгүй.

Ажахы дотор үбһэшэдэй 9 звено байгуулагданхай. Охор-Шэбэрэй найман жэлэй һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад үшөө нэгэ звено болоод, олохон һүринүүдые бодхообо. Энэ звеноe һургуулиин багша С. Л. Дармаев хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр үдэрэй туршада хоёр һүри бодхоодог байгаа бэлэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Үбһэн һүрилэгдэнэ; 2. Охор-Шэбэрэй найман жэлэй һургуулиин багша, һурагшадай звеноe даагша С. Л. Дармаев; 3. Тракторист Иван Зайганов (зүүн гарһаа) автомашинын жолоошон Фёдор Гомбоев.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото-текст.

Буряадай АССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиин нээгдэхэ тухай

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси 1986 оной июлиин 26-да үглөөнэй 10 часта КПСС-эй Буряадай обкомой Ехэ зал соо нээгдэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай анхаралда

Буряадай АССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессидэ ерэһэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд июлиин 25-да үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 7 час хүрэтэр Соведүүдэй байшангай 3-дахи дабхарта, 409-дэхи кабинет соо бүридхэлдэ абтаха.

Сессиин нээгдэхэ үдэр, 1986 оной июлиин 26-да, үглөөнэй 8 час 30 минутаһаа КПСС-эй Буряадай обкомой Ехэ залай фойе соо бүридхэл хэгдэхэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХОЛЫН ХАРААТАЙГААР

«Арадай ажахын бүхы шатада, нэн түрүүн ажалша коллективүүдтэ хүдэлмэриин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха эрэгтэ хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэл, зохёохы ажал элсүүлгэ гээшэ манай гол шухала асуудалнуудай нэгэниинь болоно»,— гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев партиин XXVII съезд дээрэ онсолон эмдэглээ hэн. Энэ тон зүб. Ажалша коллективүүдэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй оролдолго үүсхэлhээ, тэдэнэй шадабари, мэргэжэлhээ ехэ юумэн дулдыдадаг гээшэ ааб даа. Гүрэнэй даабари, абаhан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ, шэнэ онол арга, оньhон техникэ зоримтойгоор үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, эгээл hайн үрэ дүн туйлаха талаар манай «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад бага бэшэ ажал ябуулга бэелүүлээ, бэелүүлнэшье.

Трестымнай хүдэлмэришэд үнгэрhэн арбан нэгэдэхи табан жэлдэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаhан байна. БАМ-ай «Алтан залгалаа» болзорhоо жэлээр урид холбогдоо. Амжалтатан ажалнай гүрэн түрын зүгhөө үндэрөөр сэгнэгдэжэ, Октябриин Революциин орденоор, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалта Улаан тугаар шагнагдаа hэмди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада бидэ барилгын hайн бааза байгуулжа, хурдадхалгын арбан хоёрдохи табан жэлые hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаабди гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Партиин XXVII съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр зорижоhон БАМ-ай барилгашад, тэрэ тоодо манай трестын хүдэлмэришэд социально-экономическа хүгжэлтэеэ ямар аргаар хурдадхаха, үйлэдбэридэ бии байгаа нөөсэ арга боломжонуудаа хайшан гээд дүүрэнээр хэрэглэхэ байhанаа холын хараатай түсэб зохёогоод, бэелүүлжэ эхилбэ. Трестын партком, партийна эхин организацинууд, коммунистнууд мүнөө сагай эрилтын ёhоор, бодото байдалые шүүмжэлхы ёhоор сэгнэжэ, урагшаа хурдан түргэнөөр дабшаха, БАМ-ай бүхы объектнүүдые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушааха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Манай партийна организаци мянга гаран коммунистhаа бүридэнэ. Энэмнай ехэ хүсэн гээшэ ааб даа. Партийна 66 бүлэг, партийно-комсомольско 10 бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Партийна 85 эмхидхэгшэд партиин абаhан шиидхэбэринүүдые барилгашадта ойлгуулха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүри эдэбхижүүлхэ хэрэгтэмнай аргагүй ехэ туhа хүргэнэ. Мүнөө бүхы юумэ шэнэлэн хубилгаха, шэнэ онол арганууды олохо эрилтэнүүдэй табигдажа байхада, бидэ, коммунистнар, эдэбхи үүсхэлээ бадаруулангүй, олон түмэниие энэ тэмсэлдэ элсүүлэнгүй байжа шадаха аалди? Ажал хэрэгтээ шүүмжэлхы ёhоор хандажа, үйлэдбэри дээрэ, ажабайдалда дайралдадаг жэжэ божошье, ехэ багашье дутагдалнуудые үндэhөөрнь усадхаха зорилго урдаа табижа, эбсэшэгүй шанга тэмсэл соносхобобди. Шэнэ юумэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэсэ айдаг, хуушанай хараа бодомжолжо ябадаг, ажалай журам эбдэдэг хүдэлмэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ, хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэнүүдые табижа, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг болообди.

Бидэ партийна эхин организацинуудта, бүлэгүүдтэ суглаануудые үнгэргөөбди. Эдэ суглаанууд политическэ дэбжэлтын оршон байдалда, нюур сахингүй шүүмжэлхэ шэглэлтэйгээр үнгэржэ, коммунистнууд КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ арга шадалаа сүм зорюулха байhанаа мэдүүлээ.

Хүтэлбэрилэгшэд болон коммунистнууд коллектив доторой байдалые шүүмжэлхы ёhоор сэгнэжэ, шэнэ онол арга, оньhон техникэ үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, барилгын шанарые, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, барилгын өөрынь үнэ сэн доошолуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын табан жэлдэ манай трестын коллективэй хэхэ юумэн тон ехэ. Трестын коллектив Дабаанhаа Витим хүрэтэр түмэр харгы электрижүүлжэ, саг үргэлжын ашаглалгада тушааха тон харюусалгатай даабари абанхай. Манай трест арбан хоёр жэл соо БАМ-ай барилгада хабаадалсажа, олон миллион түхэриг ашаглажа, асари ехэ хэмжээнэй ажал хээ. Мүнөө үнгэрhэн табан жэлэйхиhээ бүри ехэ хүдэлмэри хэхэ болонобди. Тиихэдээ хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэйнгээ тоо олошоруулхагүй зомди. Энээниие харадаа абажа, трестын захиргаан, партком, профком, комсомолой комитет эдэбхи үүсхэлтэй эмхидхэлэй хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэдэ таарамаар ябуулха, бэлиг шадабариа гаргахал зэргэтэй.

Бүхы асуудалнуудые hайн бэлэдхэлтэй кадрнууд зүбөөр, ашаа үрэтэйгөөр шиидхэжэ шададаг гээд дэмы хэлсэдэггүй ёhотой. Хараад үзэгты даа. Барилга-хабсаралгын 10 поездые, автобазые, барилгын материал гаргадаг комбинадые хүтэлбэрилдэг хүнүүд бултадаа коммунистнууд, дээдэ hургуули дүүргэhэн, мэргэжэл түгэс, урагшаа эрмэлзээhэн hанал бодолтой зон. 17 ахамад инженернүүдэй 15-ниинь партиин гэшүүн болонхой. Коммунистнууд партийна эхин организациин суглаанууд болон парткомой бюрогой заседани дээрэ хүдэлмэри тухайгаа тоосодог байха юм. Энэ заншалта болгогдонхой. Барилга-хабсаралгын 597-дохи поездын ахамад инженер үйлэдбэридөө шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ, табигдадаг эрилтэ шангадхаха талаар хүдэлмэри hулаар ябуулhанайнгаа түлөө парткомой бюро дээрэ шангаханаар шүүмжэлэгдэжэ, донгодолго абаа. Үшөө 7 коммунистын ажал ябуулгые парткомой бюрогой заседани дээрэ хаража, тэдэнэй hанамжа, дурадхалнуудые анхаралдаа абаhан байнабди. Бидэнэр коммунистнуудай урда шанга эрилтэ табиха ёhоор табинабди. Коммунистнууд ажал хэрэгтээ ямараар хандана6, али зэргын эдэбхи үүсхэл гарганаб? Элэ бүгэдые ажалшад·адаглан хараад лэ байдаг ха юм.

Партиин XXVII съездын табиhан хараа зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар коммунистнууд аргагүй ехэ ажал ябуулга хэжэ эхилбэ. Эдэбхи үүсхэл, оролдолго, шадабари гарган, урагшаа эрмэлзээhэн хүсэлтэйгөөр ажалладаг мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд трестымнай коллектив соо олон ааб даа. Эдэнэй дүй дүршэлые олоной дунда тарааха талаар эдэбхитэй ажал ябуулга партийна организаци эрхилдэг юм. Жэшээлхэдэ, коммунист А. Г. Лялюгын хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд материал болон электрын элшэ хүсэ алмаха талаар үүсхэл гаргаа hэн. Энэ үүсхэлые олон мянган хүдэлмэришэд hайшаан дэмжээ. Жэлэй эхинhээ 150 тонно түмэр, 420 тонно цемент, 112 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 117 тонно шэнгэн түлишэ арьбалагдаhан байха юм. Даажа абаhан ажал хэрэгтээ коммунис ёhоор, харюусалгатайгаар хандаха гээшэмнай үйлэдбэридэшье, хүдэлмэришэдтэшье ехэ hайн нүлөө үзүүлнэ ха юм. Коммунис ёhоор ажалдаа хандахын түлөө мүрысөөндэ 7800 хүдэлмэришэд хабаадалсажа, эгээл hайн үрэ дүн туйлахын тула тэмсэнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ, барилгын шанар hайжаруулна. 1700 хүдэлмэришэдтэ коммунис ажалай ударник гэhэн үндэр нэрэ олгогдонхой. Трестымнай үнинэй, бэрхэ хүдэлмэришэд, коммунистнууд В. М. Бакланов, В. В. Новиков, Н. С. Байгурин, М. И. Кокорин, А. Е. Курочкин болон бусад социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходо ябана.

Трестын бүхы организацинууд байгша оной зургаан hарын даабари үлүүлэн дүүргэжэ, саашадаа бүри hайн үрэ дүн туйлахын түлөө тэмсэнэ. Коммунист А. Д. Антиповай хүтэлбэрилдэг барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив hара, квартал, жэл бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, БАМ-ай барилгашадай дунда мэдээжэ болонхой. Энэ коллектив БАМ-ай томо томо объектнүүдые барижа, саг болзортонь, эрхим сэгнэлтэйгээр ашаглалгада тушаана. Ямар аргаар эдэнэр хододоо hайн үрэ дүн туйлажа, бэшэнэй дундаhаа онсо шалгарна гээшэб? Али эдэнэртэ үлүү ехээр материал үгтэнэ гү? Элдэб зүйлэй техникэ дутамаггүйгөөр энэ коллективтэ эльгээнэ гү? Үгы ааб даа. Трестын бүхы коллективүүд адли эрхэ байдалда ажаллана. Барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив коммунистнуудайнгаа эдэбхитэй хабаадалгатайгаар бригадна подрядай гурим шадамар бэрхээр ажалдаа нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, хүдэлмэриин шанар hайжаруулна. hүүлэй мэдээгээр, тус поездын коллектив бүхы ажалайнгаа 67 процентые бригадна подрядай гуримаар хэжэ, даабаряа холо үлүүлнэ. Тус поездын коммунистнууд эгээл харюусалгатай участогуудта ажаллажа, хамтын хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна.

Коммунист В. В. Болдовскиин хүтэлбэрилдэг автобазын хүдэлмэришэд баhал hайн үрэ дүн туйлана. Жолоошод автомашинануудаа хоёр-гурбан халаанай туршада ашаглажа, гүрэнэй даабари үлүүлжэ шадана. Олоной оролдолго, шадабари гаргаhанай ашаар лэ hара бүри ашаа зөөхэ даабари 125—130 процент дүүргэгдэнэ ха юм. Тус автобазын коммунистнуудай оролдолго, шадабариhаа эдэ бүхы амжалтанууд эхитэй гэжэ хэлэхэдэ, алдуу болохогүй.

Партийна эхин организацинуудай, бүлэгүүдэй, коммунистнуудай шэнэ ёhоор, эрилтэ ехэтэйгээр ажал хэрэгтээ хандаhан лэ газарта амжалта туйлагдана ха юм.

Манай трестын коллектив хурдадхалгын табан жэлые эдэбхитэй, эршэ зоригтой ажалаар эхилбэ. Зургаан hарын дүн муу бэшэ. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабари 107,3 процент дүүргэгдээ. Саашадаа эдэ бүхы амжалтануудаа арьбадхаха, арадай ажахыда үндэhэн хубилалтануудые хэжэ, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха гээшэ манай коммунистнуудай гол шухала зорилго болоно. Энээндэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленум онсо анхарал хандуулаа ха юм. Байгша ондо бидэ Кичерэ станци хүрэтэр түмэр харгы электрижүүлжэ, саг үргэлжын ашаглалгада тушааха даабаритайбди. Тэрэниие бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжо бидэнэртэ бии.

Р. МУХАРОВ,
«Нижнеангарсктрансстрой» трестын парткомой секретарь.

Хасууртайн совхозой овощ ургуулдаг звеное даагша А. С. Казазаевай хүтэлбэрилдэг коллектив нёдондо баян ургаса ургуулжа шадаhан байна. Хэнэйшье мэдэhээр, үнгэрhэн жэлдэ энэ нютагаар хура бороо ехээр орожо, бүхы газарынь, тэрэ тоодо овощой талмай уhанда абташоо hэн. Иимэ эрхэ байдалда 12 гектар газарай гектар бүриhөө дунда зэргээр 133 центнер огородой эдеэ суглуулха гээшэ ниилээд хүшэрхэн байhаниинь эли.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Казазаев.
Э. БУДАЕВАЙ фото.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-тэ АЖАЛЛАДАГ ЭСТОНИИН ССР-эй БАРИЛГЫН МИНИСТЕРСТВЫН «ТАЛЛИНСТРОЙ» ТРЕСТЫН БАРИЛГА-ХАБСАРАЛГЫН ПОЕЗДЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ «БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМЫЕ БАРИЛСАhАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Байгал-Амарай түмэр замай барилгада эдэбхитэйгээр хабаадаhанайнь, ажалай амжалтануудые туйлаhанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө «Байгал-Амарай түмэр замые барилсаhанай түлөө» медаляар шагнаха:

Абрамов Юрий Ивановичые—электро-гагнууршан.

Бедрик Зоя Иосифовнае — бухгалтер.

Воробьев Юрий Сергеевичые—бульдозерой машинист.

Гвелесиани Ольга Леонидовнае — экономист.

Гладких Сергей Григорьевичые — автомобилиин жолоошон.

Егоров Владимир Борисовичые — автокранай машинист.

Касьянов Сергей Николаевичые — прораб.

Курикалов Александр Алексеевичые— слесарь.

Миллер Иван Кондратьевичые — электро-хабсаргагша.

Муратов Николай Алексеевичые — мастер.

Никулин Виктор Андреевичые — слесарь.

Никулина Анна Григорьевнае — медицинскэ сестра.

Семенова Валентина Михайловнае — мастер.

Трифонова Нелли Гавриловнае — бухгалтер.

Фролов Виктор Константиновичые — хабсаргагша.

Фролова Зоя Григорьевнае — кладовщик.

Шарафоненко Владимир Ивановичые — автомобилиин жолоошон.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. ОРЛОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1986 оной июлиин 22.

ҮҮСХЭЛШЭДЫЕ ДЭМЖЭНЭБДИ

hҮ ШЭМЫЕНЬ НЭМЭЭНЭ

Аяар бүри үбэлжэлгын түлэг дундаа ябажа байха үедэ Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэhэн республикын haалишад-гурбан мянгатанай клубай гэшүүдэй заншалта уулзалгада хабаадалсаhан үнинэй haалишан Дари Доржиевна Очировада үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхэ дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень гуйхадамнай:

— Оролдоол haa, hү ехээр haaхаар байдаг. Нэн түрүүлэн үнеэдээл hайнаар, залхуурангүй эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Заримдаа тэжээлэй хэды элбэгшье байхада, hү haали нэмэдэггүй. Энэ юунhээб гэбэл, хүн бүхэн продукци ехээр абахые оролдоногүй гэхэ гү, али урид туйлаhанаа ахиха гэжэ эрмэлзэнэгүй. Эндэ олохон ушар шалтагаан бии байха. Тобшолбол, амжалта гээшэмнай хүн бүхэнэй бэлиг шадабариhаа гадна ухаан бодолhооhь эхитэй бшуу,— гэжэ хэлээ hэн.

Энэ зүб. hүүлэй жэлнүүдтэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hү haалиин гурбан — Ягодныи, Булагай, Тохойн — фермэнүүдтэ үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилхэ тэмсэл үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тодорхойлбол, ажахын haалишад үбэлэй hарануудта үнеэн бүриhөө hү ехээр haaхаар абаhан уялгаяа, хараалhан түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлhэн байха юм.

— Байгша оной майн 11-дэ колхозоймнай haалишадай хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, [illegible] hү үйлэдбэрилхэ олшэрхэ талаар түсэб, уялгануудай хэр бэелүүлэгдэhэниинь, мүн зунай бэлшээриин сагта сагаан эдеэ элбэгжүүлхэ зорилгонуудынь зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Эндэ Тохойн haалиин фермын коллектив эрхимлэжэ, дундуур ябадаг байhанаа түрүү hуурида гараа юм. Эдэнэрнайл зунай hарануудта hү ехээр haaхаар район доторoo үүсхэл гаргаа гэхэ гү, али сагаан эдеэ элбэгжүүлхээр зорижоhон Загарайн районой Онохойн совхозой haалишад болон операторнуудай урьас хамагhаа урид дэмжэhэн байха юм,— гэжэ колхозой партийна организациин секретарь Георгий Галсанович Цыренов хөөрөө.

Дурсагдагша ажахын haалишад байгша оной зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограммhaa бага бэшэ hү haaxa уялга абаа юм. Тиихэдэ партиин гэшүүн Валентина Очировна Гармаевагай даадаг Тохойн hү haалиин фермын коллектив нажарай hарануудта үнеэн бүриhөө 1.100 килограмм hү haaxa зорилго хараалhанхай. Мүнөө Шара Талынгаа зунай байрада түбхинэнхэй энэ фермын haалишад бэлшээриин ногоолой шэмэтэйдэ hүрэг үнеэдэйнгээ hү шэмые дээшэлүүлнэ.

Бага гаргашатайгаар ехэ продукци абахын түлөө тэмсэлдэ ороhон тус коллектив юhэн hарынгаа түсэбые сентябрь hарын хахадаар дүүргэжэ, бүхыдөө haaгдаhан hүнэйнгөө 85 процентыень нэгэдэхи сортын шанартайгаар гүрэндэ тушааха гэжэ шиидэнхэй.

Үнеэдэй hү шэмые эрид дээшэлүүлжэ, даабаряа болзорhоо уридшалхань эдэнэртэ бэлэн бэшэ. Тус фермын коллектив үбэлэй hарануудта сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхэ түсэбөө урагшатайгаар бэелүүлhэндээ зунайшье сагта арга боломжоёо хүсэд хэрэглэхэ гэжэ шиидэнхэй. Үбэлжэлгын үедэ гэхэ гү, али үнгэрhэн долоон hарын туршада үнеэн бүриhөө 900 килограмм hү абажа, түсэбөө 25 килограммаар дээшэлүүлээ юм. Эндэ үнинэй дүй дүршэлтэй haалишад Екатерина Бадмаева, Светлана Очирова, Анна Сорокина, Туяана Бамбарова гэгшэд hайн дүнгүүдые туйлаhан байна.

Дурсагдагша колхозой haалишад үнеэн бүриhөө 2.000 килограммhaa бага бэшэ hү haaхын түлөө тэмсэжэ захалhaap үнинэй. Мүнөө эндэ 2 мянгатанайнь зэргэ ниилээд олошоронхой. Тодорхойлбол, байгша ондо эндэхи haалишадай олонхинь гурбан мянганай хилэ дабаха хүсэлэнтэй ажаллана.

Ажахын haалишад сагаан эдеэ элбэгээр абахын хажуугаар шанарыень hайжаруулха тэмсэл ябуулна. Үнгэрhэн hарануудта Ягодныи фермын коллектив бүхыдөө haaгдаhан hүсэ 1-дэхи сортоор тушаажа, ажахынгаа мүнгэн жасые ниилээд нэмээгээ юм.

Июнь hарын эхин болотор хүйтэн байжа, бэлшээриин ногоон муугаар ургаhанаа haянай хура бороогой орожо, аамая халуун болоходол бэлшээриин ногоон эрид hайжараа. Тус коллектив мүнөө бүхыдөө 1.400 килограмм haана гэхэ гү, али hү үйлэдбэрилгээ нёдондонойнь энэ үесынхиhөө 16 процентээр дээшэлүүлээ.

Зунайнь байрада үнеэ haaxa машинанууд тодхогдонхой. Мүн haaгдаhан hү хүргэхэ юрын түхеэрэлгэ бии. Сагаан эдеэнэй шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. haaгдаhан hүсэ лавсантай бүдөөр шүүхэhээ гадна бидонууд соо хээд, тэрэ дороо хүйтэн уhатай бассейн соо байлгажа хүргэнэ. hаядаа эндэ тусгаар холодильник тодхогдохоор хараалагдана.

— Манай фермэдэ партиин хоёр гэшүүн, 8 комсомолшууд ажалладаг. Тиимэhээ партийна, комсомолой бүлэг бии. Энэ бүлэгыень би хүтэлбэрилнэб. Мүнөө зунаймнай хоёрдохи hара эсэслэбэ. Эндэ haалишад Наталья, Анна Сорокинанууд, Екатерина Бадмаева, Тамара Дашанимаева гэгшэд эрхимлээ. Бидэ байгша ондо үнеэн бүриhөө 2 мянган килограммhaa бага бэшэ hү haaжа, үнеэн бүхэнэй hү шэмые нёдондонойхиhоо 78 килограммаар дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэй ажаллананабди. Мүнөө бэлшээридэ ногоон элбэг, сагаан эдеэ ехээр абаха аргатанбди. Манай haалишад, үхэршэд партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдые сүм бэелүүлхын түлөө шармайн оролдоно,— гэжэ Валентина Гармаева хэлээ бэлэй.

В. ЖИГЖИТОВ.
Сэлэнгэ.

КОММУНИСТЫН ХЭРЭГ БОЛОН УЯЛГА ТУХАЙ

ӨӨРЫГӨӨ ХАРУУЛХА

Эзэн гэhэн үгэhөө оло дахин хэлэгдэдэг ондоо үгэнүүдые мүнөө олохонь бэрхэтэй хаш даа. Энэншье ойлгосотой. Партиин съездээр тодорхойлогдоhон манай обществын экономическа болон социальна хүгжэлтые хурдадхалгын үе сагта өөрынгөө хэрэгтэ, арадай баялигта эзэн ёhоор хандангүй байжа болохогүй. Би нэгэтэ нютагайнгаа газетэдэ «Газарай ёhотой эзэн байхе ёhотой» гэhэн гүн удхатай гаршагтай материал уншаа hэм. Тиигээд байхадаа, бодолготошье бологдоhон бэзэ. Буряад орондо мелиорациин саашанхи арга боломжонууд тухай тоо баримтануудтайгаар, жэшээнүүдтэйгээр статья соо зүб хэлэгдэhэн шэнги hэн. Харин хүнүүд тухай ехээр дурдагдаагүй. Статьягай эсэстэл богонихонсор обогуудынь нэрлэгдэhэн байгаа. Гэхэтэй хамта эгээл мүнөө үе сагай уhалууриин система, эгээл бүтээсэ ехэтэй техникэ hожоргүй хүнүүдтэ даалгагдаа хадаа ямаршье амжалта асархагүй гэжэ хэншье haa мэдэнэ гээшэ. Алибаа дутагдалнуудай, амжалтануудай болон урагшагүйдэлгын шалтагааниие «сэбэр» технологи соохоо бэдэрэлгэ заншалта ябадал болошонхой.

Хүнүүдтэ, бодото хэрэгтэ анхаралаа хандуулга хадаа партийна хүдэлмэриие үндэhөөрнь шэнэдхэн хубилгалгын гол удхань болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдэhэн байна. Манай Оёорой совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ илангаяа ойлгосотой. Энээниие бидэ өөhэдынгөө дүй дүршэлhөө харанабди. Манай коллектив түсэбтэ хоёр табан жэлэй туршада түсэбүүдээ нэгэ жэгдээр дүүргээ. Мяха, hү, ноохо, оохо, хартаабха абалгые бата найдамтайгаар дээшэлүүжэ байна. Энэшье жэлдэ бидэ эршэ түгэсөөр хүдэлжэ эхилбэбди. Ходо журам эбдэхэ, архидаха, арадай баялиг үрихэ, миллион түхэригэй гаргашада орохо ушарнуудай мүнөө оготолсн усадхагдаhыень харахада, hонин байдаг. Энэ үедэ коллектив тэрэл хэбээрээ байдаг. Харин ажахы эрхилэлгын, хэрэгтээ хандалгын дүнгүүд тад ондоо болоо.

Ажахынгаа байдалые эрид хубилгалгада, доторойнгоо арга боломжын ёhоор шанар hайнтай, бага гаргашатай продукци ехээр гаргалгада юун нүлөөлөө гээшэб? Совхозой директорээр Степан Матвеевич Филипповэй хүдэлжэ эхилhэнhээ хойшо, хүн бүхэнэй газартаа эзэн байха сэдьхэлэй мүндэлhэнhөө эшэ үндэhэтэй гэжэ hананаб. Хүнэй сэдьхэл бодолдо шэнгэшэhэн хуушанай ёhо гуримые усадхалгада тэрэнэй яажа нүлөөлhэн тухай, газар элдүүрилгые яажа hайжаруулhан тухай хөөрэхэ болоо haa, ехэ саг хэрэгтэй. Эндэ бии коллективые гансаг үүсхэлшэ, ёhотойл тараашан угтай, шанга хүтэлбэрилэгшэ толгойлоо бэшэ, харин шадамар хүмүүжүүлэгшэ хүтэлбэрилжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Директорэй нэрэ хүндые үргэхын түлөө эдэ бүгэдые хэлэнэ бэшэб. Степан Матвеевич ёhотойл дээдын шэнжэ шанартай хүтэлбэрилэгшэ. Хүтэлбэрилэгшын эдэбхитэй ажал ябуулгаhаа, тэрэнэй мэргэжэл шадабариhаа, зоригтой хүсэл эрмэлзэлhээ, харюусалгатай шиидхэбэринүүдые абажа шададагhаа коллективэй ниитын ажабайдал дулдыдана. Үшөө тиихэдэ хэрбээ партийна органнзацидаа — совхозой шиидхэхы бүхы хүсэндэ түшэглээгүй хадаа С. М. Филиппов ажахые гээгдэлhээ гаргажа шадахагүй байгаа.

Манай совхозой экономикын үндэhэн hалбари болодог мал ажал тухай жэшээлэн харуулhуу. Энэ hалбарида түбхын түрүүндэ кадрнуудай дуталдадаг, тэдэнэй мэргэжэл шадабариин hула байдагыень нюултагүй. Манай Оёоройшье совхоздо тиимэл байгаа. Энэ байдалые заhахын тула партком болон захиргаан коммунистнуудтаа туhалхыень хандаа бэлэй. Эрхим мэргэжэлтэй механизатор Иван Михайлович Трофимовта наhажаhан хойноо өөрынгөө шэлэhэн мэргэжэлые hэлгэхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ байгаа. Пенсидэ гараhан Дугар-Сурун Тогмитовна Бадмаева hү haалиин фермые даагшын хүндэхэн тушаал даахаб гэжэ hанаандааашье оруулаагүй байха. Теэд партийна журам, коммунистын уялга гээшэ тэдэндэ тодо эрилтэ болоо бшуу.

Даahан участогуудайнгаа байдалые hайжаруулhанайнь түлөө тэдэнэртэ болон бусад нүхэдтэ баяр баясхалан хүргэнгүй яалтайб. Гэбэшье коммунистын алибаа hайн hайхан жэшээ хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай байдаг. Энээниие эдэ коммунистнуудай жэшээгээр мал ажалда хүдэлхөөр олон хүдэлмэришэдэй ошоhон ябадал гэршэлнэ. Энэ юрын зүйл бэшэ. Жэшээнь, аха дүү механизаторнууд Александр Данилович ба Дмитрий Данилович Федотовууд, үгышье haa, дээрэ гарай модошо дархан Иван Егорьевич Терехов өөрынгөө хэжэ байhан ажалые яахадаа hэлгээ хаб гэжэ би нэгэтэ бэшэ бодолгодо абтааб. Энээндэ харюусахадашье барag даа. Хүн лэ бүхэн өөрыгөө харуулха, өөрынгөө ажалай ниитын шэнжэ шанарые харуулха хүсэлэнтэй байна ха юм.

Эзэн байха гэhэн бодол тиимэ юрын зүйл бэшэ. Бидэ ямар нэгэ алдуугүйгөөр хүдэлhэн хүниие hайн эзэн гэжэ тоолодог гээшэбди. Энээнhээл боложо совхоз гү, али колхозуудай хэдэн олон түрүүшүүлтэй байбашье, түсэбынь дүүрэдэггүй, экономиконь hула байдаг шуу. Энэ ушарта түбхын түрүүндэ партийна организациин хүдэлмэриин дутагдал харагдана. Тэндэ коммунистнууд түрүү зэргэдэ ябаха үүргэеэ бодото хэрэгээр бэелүүлдэггүй, өөрынгөө хубиин хэрэгые ниитын хэрэгтэй холбохо сэдьхэлгүй байдаг.

Энээниие юун дээрэhээ харуулалтайб? Жэшээгээр баримталhуу. Үнгэрhэн үбэлжэлгын дүнгөөр манай нэгэ түрүү хонишон коммунист Виктор Цыбенжапович Цыцыков зуун эхэ хонин бүхэнhөө зуун, зуунhаа дээшэ хурьга түлжүүлhэн хүндэтэ малшадай дунда орожо шадабагүй. Үрэ дүнгыньшье муу гэхын аргагүй. Тул абалгань 92 процент болоо. Теэд энэмнай иимэ мастер хүндэ таарама гээшэ гү?

Парткомой дурадхалаар муудашаhан hүрэг хонидые абаад байхадаа, минии урда тон хүндэ хүдэлмэри хүлеэжэ байна мүрысөөндэ лаб гартахаб гэжэ мэдээ hэн ха гү? Мэдэhэн бэд даа. Хүршынгөө гээгдэлдэ ороод байхада, иимэ амжалта туйлалга тиимэ ехэ ашаг үрэтэй бэшэл. «Намhаа саагуур, наранhаа наагуур» гэhэн мүнхаг бодолые хүдэлмэришэн бүхэнэй толгойhоо холдуулха гэжэ бидэ оролдонобди.

Бэелүүлхэ зорилго хүнгэн бэшэ. Тиимэhээ партком хамтын хэрэгэй түлөө хандуулhан али бүхы үүсхэлые ходо дэмжэжэ байдаг. Жэшээнь, эрхим механизатор, коммунист Владимир Нимаевич Молоновой дурадхалые ехэ hайшаан дэмжээ hэмди. Тэрэ нүхэр полевой станай дэргэдэ үхэр байлгажа, шахан таргалуулхыень гүйлгэhэн байгаа. Бодоод үзэхэдэмнай, тон зүйтэй шэнги байба. Тиигэжэ нэгэ доро хэдэн мэргэжэл нэгэдүүлэн ажаллалгада ажахынгаа хүнэй хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, малай тэжээл бэлэдхэхэ болон зүбөөр гаргашалха асуудалые нэгэ ниитэ технологидо оруулха арга боломжо бии болгоно. Өөрынгөө хэрэгтэ Молонов залуу хүбүүд Михаил Барбашин, Андрей Калмынин, Андрей Колодин гэгшэдые хабаадуулжа, ажалша бэрхэ хүнүүд болгожо шадаа. Сэхынь хэлэхэдэ, бидэ энээндэ этигээшьегүй hэмди.

Үйлэдбэриин байдалда хүдэлмэришэдэй үзүүлдэг нүлөө үргэдхэхэ тухай съездын табиhан эрилтэнүүдые бидэ бодотоор бэелүүлхэ, хүнүүдые социалис зөөридэ, арадай баялигта эзэн ёhоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдонобди. Эндэ ажахы хүтэлбэрилгын оньhые шэнэдхэн хубилгалга, илангаяа бригада болон звенонуудта ажахын тооцоо нэбтэрүүлгэ манай бодомжоор шухалын шухала зүйл болоно.

Дахин нэгэ жэшээ дурадахуу. Табан жэлэй урда тээ тэрэян ажалай хоёрдохи бригадые толгойлхыень коммунист Владимир Евгеньевич Федотовто дурадхагдаа hэн. Энэ нүхэр эгээл түрүүлэн заhасуудые хадагалдаг складта хүнүүдэй дура зоргоороо оролго гарагалгые хорибо, техникэ ашаглалга дээрэ зохихо гурим тогтообо. Тиигэбэшье энэ бригада имагтал хамтын подрядта орожо, түхэриг бүхэниие тооложо, хямгадажа эхилhэнhээ хойшо бодото амжалта туйлажа эхилээ hэн.

Манай хүршэнэрhөө үлүү ехэ эрилтэ манда яахадаа табигдана гээшэб гээд хүдэлмэришэдэй асууhан асуудалда харюу үгэхэнь бэрхэтэй байдаг. Жэшээнь, «Мир» колхоз маанадтай адли зэргын арга боломжотой байhан аад, продукци багаар үйлэдбэрилнэ. Тиигээд лэ hанаа амархан байха юм. Нёдондо хэн нэгэнэй дутагдалые бүтүүлэн, табан жэлэй түсэбhөө гадуур 177,6 тонно мяха гүрэндэ худалдаха баатай болоо hэмди. Энэ жэлдэ нэмэлтэтэй түсэб абтаад байна. Совхоз үйлэдбэриеэ хүгжөөхэ юм бэзэ. Гэбэшье ашаг үрэтэйгөөр хүдэлжэ шададаггүйшүүлдэ туhа болгоhон түсэб табиhанай хэрэггүй.

Үшөө нэгэ асуудал тушаа тогтохо хүсэлэнтэйб. Хэрэгтээ эзэн ёhоор хандадаг байхаар, хүн зоной сэдьхэл бодолые хубилгахын түлөө оролдохо зуураа, хүнүүдтэ эрилтэ табилга болон тэдээн тухай анхарал хандуулга хоёрые зүбөөр нэгэдхэн ябуулха шухала. Энээниие бидэ өөhэдынгөө дүй дүршэлhөө эли тодоор харанабди. Малшан угтай манай нютагай анил бүхэнэй газаа заатагүй мал байдаг гээшэ. Фермэhээ холимол тэжээл, тоог дээрэhээ ороохо хулгайлан абаашадаг хүнүүд нэгэ үедэ мандо олошороо hэн. Тэдэнтэй ябалашье тэмсэл ябуулагдаа, гэм зэмэдэ оруулагдаа, улайлгаа, сайлгаа hэн бэзэбди. Гэбэшье хубилалта мүртэй үзэгдөөгүй. Мүнөө хүнүүд тэрэ үсые шоо'үзэн сэдьхэдэг болонхой. Ямар хубилалта болоо юм? Нэгэдэхеэр, бригадануудта ажахын тоосооной харилсаа тогтооhон ушар малай холимол тэжээл бүрин бүтэн байлгын хойноhоо шанга хиналта табиха арга олгобо. Хоёрдохёор, сельпомнай холимол тэжээл худалдаха хэрэг эмхидхэнхэй, совхозhоо өөрынгөө газаахи участок дээрэ тарилга хэхын тула обёосой үрэhэ худалдана.

Журам бэхижүүлэлгын асуудал баhал иимэрхүүгээр шиидхэгдэнэ. Мүнөө конторо соо журам эбдэгшэдэй, нэмэлтэ түлбэриhөө сүм хаhагдаhан хүнүүдэй список үлгөөтэй байдаг. Гэбэшье гэм зэмэ тохоо хадатнай совхозhоо гаража ошохом гэhэн мэдүүлгэ бариhан нэгэшье хүн ерэдэггүй. Харин зүб тобшолол хэдэг байна. Ажаhуудалай болон үйлэдбэриин эрхэ байдал совхоздо үндэhөөрөө hайжаран хубилаа. Иимэл хадань хүнүүд тогтууритай байна ха юм даа.

Хүнэй сэдьхэл бодол хүмүүжүүлгэдэ, мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмөөр анхарал хүн бүхэндэ гүйсэд табигдаад байна гэжэ эндэ оготолон хэлэхээ hананагүйб. Зуу гаран коммунистнуудтай совхозой партийна организаци залуу хүсөөр бэхижэжэ байна. Совхознайшье бүхы дээрээ залуушуулаар улам олон болоно. Тиимэhээ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ асуудал дахин дахинаа гаражал байха гээшэ.

А. ЦЫБИКОВ,
Оёорой совхозой парткомой секретарь.
Зэдын район,
Буряадай АССР.

(«Сельская жизнь» газетын июлиин 12-нэй номерhоо абтаба).

• ТАСС • АПН • ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ • ПРЕСС-БЮРО •

...ТИКАҺАА УРААЛ ХҮРЭТЭР

...эб найрамдал — олониитын анхарал [illegible] —

жэлтын хойноһоо һэнаа амарханаар адаглан һуужа шадахагүйлди. Дайнай аюулые зайсуулан саранха, Европодохи байдалые улам тогтууритай болгохын тула тодорхой хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Гадаадын политическэ хараа шэглэлэ бэелүүлхэдээ, социалис хани нэгэдэлтэ оронууд эдэ бүгэдэндэ үндэһэлдэг байна. Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, юрын буу зэбсэгүүдые хорсохо талаар Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Будапештын зүблөөн дээрэ абтаһан программа энэ талаар ехэ удха шанартайл.

Нэгэдэхеэр, түс программа дахые мүнөө болотор ори таһа арсадаг байһан Франци ниитэ Европын энэ программада хабаатай байһанаа хэлэхэ ёһотой болобо бшуу. «Юрэдөөл, Варшавска Договорой оронуудай дурадхаһан зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба юрын буу зэбсэгүүдые хороолгын программые бодото дээрэнь бэелүүлгэ Франциин хабаадалгагүйгөөр шиидхэгдэхэ аргагүй хэбэртэй», — гэжэ «Юманите» газетэ заагба.

Гурбадахяар сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ ородоггүй Европын оронууд, тодорхойлбол, нейтральна болон бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүд мүнөө деенүүдые урагшань дабшуулха түлхюур болохо байна» — гэжэ ФРГ-гэй «Вестфелише рундшау» газетэ мэдүүлнэ.

Баруун Европын олохон политическэ ба ниитын ажал ябуулагшад, олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд зүблөөнэй дүнгүүдые, тэрээн дээрэ гаргагдаһан үүсхэлнүүдые бүтэмжэтэй һайнаар сэгнэнэ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар Советскэ Союзай үнэхөөрөөшье хөөрэлдөө хэхые оролдожо байхадань, энэ хадаа хүсэгүй һула байһанаа мэдэрһэн ушар болоно гэжэ баруунай оронууд тоолохо ёһогүй

бэез дааһан шэнжэтэй байһан дээрэһээ энэ зуун жэлэй һүүл болотор ядерна болон бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые хаа хаанагүй бүрин хүсэдөөр усадхаха талаар Советскэ Союзай тодорхойлһон программада горитой ехэ нэмэлтэ болоно. Варшавска Договорто хабаададаг оронууд юрын буу зэбсэгүүдээрээ булюу юм гэһэн һанаанһаа абтаһан баримтануудаар бэеэ далдалжа, худал хуурмаг хараа бодолоо бэелүүлхые оролдодог баруунай политигүүдэй һанаашалгануудые тэрэ буруу һүргэһэн байха юм.

Хоёрдохёор, Варшавска Договорой ба НАТО-гай (жэшээнь, мүнөө тэдэнэй заримаанинь Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ имагтал зүбшэлхы эрхэтэйгээр хабаадана) бүхы оронуудай эдэбхитэйгээр хабаадаад байгаа һаань, Европодохи аюулгүй байдалые хангажа, уласхоорондын харилсаа холбоое улам үргэдхэхэ арга олдохо байна. Энэ талаар хабаатай олон тоото гүрэнүүдые элсүүлэн хабаадуулга Атлантикаһаа Ураал хүрэтэр буу зэбсэгүүдые хороолгын зоно байгуулха арга олгохо юм. Тусхайлбал, бидэ НАТО-гай сэрэгэй эмхиин гэшүүн бэшэбди гэһэн шалтагаантайгаар Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ хабаа-зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба юрын буу зэбсэгүүдые хорсохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ, мүн абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө хиналтада хабаадажа шадаха болобо бшуу. Жэшээнь, Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй оруулһан дурадхал дотоодынгоо политикые эдэбхижүүлхэ, энэ дурадхалые бэелүүлгэдэ али болохоор нүлөөлхэ һайн арга боломжо Финляндида олгобо гэжэ Финляндиин хэблэл тэмдэглэнэ.

Дүрбэдэхеэр, Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар оруулһан дурадхалнууд хиналтын хэмжээнүүдээр «хангагданагүй» гэһэн шахардуу шанга байдал һулаpуулхые баруунай оронуудай буруушаажа байһан баталамжануудай ямаршье үндэһэ баримтагүй байһые социалис оронуудай үүсхэлнүүд үшөө дахин элирхэйлэн харуулба. Социалис оронуудай дурадхаһан хиналтын нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые, тэрэ тоодо уласхоорондын ябуулганууды баруунай оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд онсолон тэмдэглэнэ. «Энэ хадаа Венэдэхи хөөрэл-гэжэ ерэхэ жэлдэ ФРГ-дэ болохоор байһан парламентын һунгалтанууд дээрэ федеральна канцлерай тушаалда кандидат, Хойто Рейн-Вестфали газарай премьер-министр И. Рау тэмдэглээ. Энэ түүхэтэ арга боломжые һамбаашалан хэрэглэхэ шухала. Ушар иимэһээ зүүнэй талаһаа ороһон «дохёонуудта» анхарангүй байнгүй, тэдэнэртэ харюу үгэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Гэхэтэй хамта Вашингтондо, мүн НАТО-гай оронуудай бусад ниислэл хотонуудай тодорхой бүлэгөөрхид социалис оронуудай оруулһан дурадхалнуудые тоонгүй, буруу һүргэхые, тэдэнэй бэе тээшээ татаһан хүсые арадай нюдэн дээрэ һулаpуулхые, үнэ сэнгүй болгохые, эсэстээ Европодохи сэрэгэй түгшүүрилые һулаpуулжа болохо байһые һэжэгтэ оруулхые хүсэнэ бшуу. Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай дурадхалнууд «баруунай оронуудай хараа бодолые анхаралдаа абанагүй», хиналтын асуудалые «тойрон гарана», «ямаршье шэнэ, бодото дээрэнь бэелүүлэгдэхэ юумэ дурадханагүй» гэжэ американ зарим экспертнүүд баталха юм. НАТО-гай оронууд майн һүүл багта Канадын Галифакс хотодо болоһон сесси дээрэ Европо түбидэ «буу зэбсэгүүдэй хэмжээе бага болгохо хүсэлэнтэй байһан тухайдаа» түрүүлэн мэдүүлээ һэн. Харин Венэдэхи хөөрэлдөөнүүд дээрэ хороолгонуудые хэхэ тухай НАТО-гай «шухала» дурадхал оруулагдаа гэхэ мэтээшэлэн худал хуурмагаар шашажа, шалижа байнхай.

Иимэрхүү баталамжанууд бодото байдалда огто харюусанагүй. Галифаксда хэгдэһэн мэдүүлгэнүүд тушаа хэлэхэ болоо һаа, эндэ НАТО-гай оронууд юрэнхы үгэнүүдһээ саашаа гараагүй һэмнай. Американ болон совет сэрэгүүдые тус тустань 5 мянган болон 11,5 мянган хүнөөр хороохо тухай НАТО-гай гүрэнүүдэй Венэдэ оруулһан дурадхалые хоорондоо зүришэжэ байһан бүлэглэлнүүдые нэгэ миллионһоо дээшэ хүнөөр хороохо тухай социалис гүрэнүүдэй дурадхалтай жэшэлтэй юм аал? Гэхэ зуура Венэдэ боложо байһан хөөрэлдөөнүүд дээрэ баруунай оронууд буу зэбсэгүүдые хороохо тухай дуулахашье дурагүй байһанаа мэдүүлнэ!

Энэ удаада Варшавска Договорой гүрэнүүдэй гаргаһан шэнэ үүсхэлнүүдые НАТО-гай оронуудай тусхай тушаалтад абаһаар лэ буруушаахые шиидэбэгүй. Гэбэшье эдэ үүсхэлнүүдые наринаар шэнжэлжэ үзэхэбди гэжэ мүнөө дээрээ найдуулжа байһаар. «Тэдэнэй зарим зүйлнүүдынь найдал түрүүлмэ байна, бидэ тэдэниие һаншаанабди» гэжэ США-гай президент Р. Рейган мэдүүлбэ. Эдэ бүгэдэ «совет-американ хөөрэлдөөндэ, Европын бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи хөөрэлдөөндэ зориг бадаруулма зүйл болоно» гэжэ ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншер тодорхойлһон байгаа. Гэхэтэй хамта НАТО-гай оронуудай, нэн түрүүн США-гай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, хуушанайнгаа хараа бодолые баримталһаар.

Сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо гэһэн һанаашалгануудһаа арсажа, НАТО-гай оронуудай бодото тодорхой замда гарахаар бэлэн гү, али бэшэ байһыень үе саг харуулна бэзэ.

В. ЧЕРНЫШЕВ. (ТАСС).

ТҮСЭБҮҮД БАТАЛАГДАА

ТОКИО. Ерэхэ жэлдэ Финансын министерствын хараалһан гүрэнэй бюджедые Японой министрнүүдэй кабинет баталба. Урда урдын жэлнүүдтэл адли, сэрэгэй гаргашануудта мүнгэ һомололгые дээшэлүүлгэдэ гол анхарал хандуулагдана. Тиихэдээ Японой правительство социальна программануудта мүнгэ һомололгоёо эрид хаһана бшуу.

1987 ондо үзэгдөө дуулдаагүй ехэ мүнгэ — 3,5 триллионһоо дээшэ иен сэрэгэй гаргашануудта һомологдохо байна. Энэнь байгша оной гаргашануудһаа 6,3 процентээр дээшээ болоно. Эдэ мүнгэ зоори ээлжээтэ түсэбтэ табан жэлдэ Японой сэрэгэй гаргаые илээд үргэдхэхэ зорилго урдаа табина. Американ болон Эсэгэ ороной үйлэдбэриин дайшалхы шэнэ техникээр оронойнгоо зэбсэгтэ хүсэнүүдые хангахые хараална. Энэнь Вашингтоной табиһан эрилтэһээ һураггүй дээшээ гаргагдаха байна гэжэ тусхай түлөөлэгшэд тэмдэглэнэ.

«ЮРЭНХЫ ДЭЛГҮҮРЭЙ» СЕССИ

БРЮССЕЛЬ. Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» Министрнүүдэй Соведэй хоёр сесси Бельгиин ниислэл хотодо нөөгэдөө: нэгэдэхинь — гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй, хоёрдохинь — финансын министрнүүдэй хабаадалгатай.

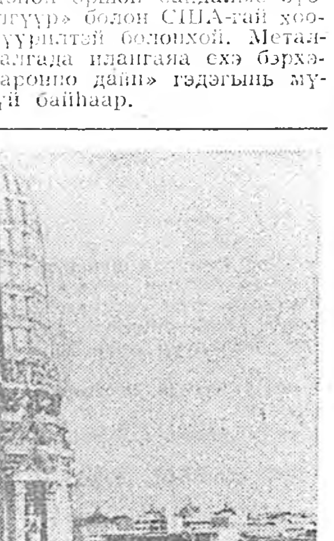
«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай 12 ороной дипломатическа албан зургаануудай толгойлогшонор США-гай болон Японой хоорондохи худалдаа наймаанай орёо хүшэр байдалһаа уламжалан тохёолдоһон оршон байдалые зүбшэн хэлсэхэ юм. «Юрэнхы дэлгүүр» болон США-гай хоорондохи харилсаан орёо түгшүүрилтэй болоонхой. Металлургическа продукци худалдалгада илангаяа ехэ бэрхэшээл түбэгүүд унарна. «Макаронно дайн» гэдэгынь мүнөө болотор түрихиүүлагдаагүй байһаар.

БАНГКОК хадаа Таиландын ниислэл хото, гол порт мүн. Тэрэ Урда-Хитадай далайн Сиамска тохойһоо гушаад километртэ урдадаг Менам-Чао-Прая голой адагта оршодог юм. Мүнөө үедэ эндэ 5,5 миллион шахуу хүн зон ажаһуудаг.

Бангкок — Зүүн-Урда Азиин худалдаа наймаанай-транспортна томо ехэ түб мүн. Барайгар сэбэрлэлгын, модо болбосоруулгын үйлэдбэри хадаа тэрэнэй экономикын үндэһэ һуури болоно. Саарһанай, шэл-керамикын, резинын һалбаринууд үргэнөөр хүгжөөгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүнөөнэй Бангкок.

АДН — ТАСС-ай фото.

Уласхоорондын харилсаан

СССР — КНР: ХОЛБООМНАЙ ҮРГЭДЭНЭ

Хари гүрэнүүдтэй соёлой талаар холбоо ба хани барисаа тогтооходо талаар Советскэ Союзай (ССОД) бүлгэм ба Совет-хитад хани барисаанай бүлгэм (ОСКД) Хари гүрэнүүдтэй хани барисаа тогтоодог Хитадай арадай бүлгэмтэй (КНОДЗ) ба Хитад-совет хани барисаанай бүлгэмтэй 1986—1987 онуудта хэрэгжэхэ харилсаа холбооной түсэб эндэ һаяхан Москвада баталагдаба. Энэ түсэб хоёр гүрэнэй саашадаашье харилсаагаа үргэдхэхэ тушаа хараална.

Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй правлениин түрүүлэгшэ, академик С. Л. Тихвинский ба Хитад-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо Ян Шоучжэн гэгшэд документдэ гараа табиба.

Удаан саг соо забһарлаһанай һүүлээр иимэрхүү түхэлэй түрүүшын хэлсээн 1985 ондо Пекиндэ баталагдаһан юм. Гэбэшье хани барисаанай бүлгэмэй талаар харилсаанууд нэгэ багахон ирданай эхилээ һэн. 1980 онһоо эхилжэ, ОСКД хитадай олониитын түлөөлэгшэдэй манай орондо ерэхэ программа эмхидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ороо һэн. Совет-хитад харилсаанай һайжаржа эхилһээр, Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй ажал ябуулга һүүлэй үедэ эли бодо эдэбхитэй болоо. 1983 онһоо эхилжэ аяншалагшадай бүлэгүүдые ба делегацинуудые нэгэ нэгэндээ эльгээжэ байха хэрэгые һэргээлгэдэ энэ бүлгэм бага бэшэ хубитаяа оруулаа. Хари гүрэнүүдтэй хани барисаа тогтоодог Хитадай арадай бүлгэмэй аяншалагшадай тусхай бүлэгүүдэй ба делегацинуудай бүридэлдэ оролсожо, КНОДЗ-ын урдын түрүүлэгшэ Ван Биннань, түрүүлэгшын орлогшонор Лян Гэн ба Ван Фулинь, Хубэй провинциин правительствын түрүүлэгшын орлогшо, КНОДЗ-ын правлениин гэшүүн Лян Шуфэнь, хүдөө ажахы шэнжэлэлгын Бүхэхитадай түбэй президент Ду Шуньтэн, Тяньцзин городой ОСКД-гэй таһагай түрүүлэгшэ Ли Няньцин ба залуушуулай дунда үнгэргэгдэдэг хүдэлмэриие шэнжэлдэг Пекинэй бүлгэмэй хүндэтэй түрүүлэгшэ Цзинь Цзянь гэгшэд манай орондо ерэһэн байна. Мүн совет олониитын делегацинууд Хитад ороноортшье ябажа ерээ. Тэдэнэй дунда хани барисаа ба соёлой талаар холбоо тогтоодог совет бүлгэмэй Союзай Президиумэй түрүүлэгшэ З. Круглова ябалсаа. КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшо Ли Пэн тэдээнтэй Пекиндэ уулзаһан байна.

Хилэ шадарай Совет-хитад ба Хитад-совет хани барисаанай бүлгэмэй отделенинүүдэй хоорондо 1984 онһоо эхилжэ холбоон байгуулагдаа. КНР-эй байгуулагдаһаар 35-дахи жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганудта Примориин ба Хабаровска хизаарнуудай, Благовещенск хотын делегацинууд хабаадалсаа. Агуу Октябриин социалис революциин 67-дохи ойн һайндэртэ хитад айлшад ээлжээндээ ерэһэн байна.

1985 ондо хилэ шадарай хани барисаанай бүлгэм холбоогоо бүри үргэдхэһэн байха юм. Национальна һайндэрнүүдтэй дашарамдуулан, Казахай, Үзбекистанай, Киргизэй республиканска отделенинүүд КНР-эй Синьцзян-Уйгурска автономито районтой делегацинуудаа халан абалсаһан байна.

Л. ВАСИЛЬЕВ. (АПН).

БҮМБЭРСЭГНАЙ НЭГЭЛ ХА ЮМ

ПЕРУГАЙ мэдээжэ эколог, оршон тойронхи байгаали хамгаалха нэгэдэлэй түрүүлэгшэ, орсной парламентын оршон байгааляар сенадай комиссиин советник, доктор Эдмундо Рейес Риверос гэгшэдэ Лимэдэ байдаг АПН-эй корреспондент Сергей Караваев хандажа, хэдэн асуудалда харюусахыень гуйһан байна:

— Доктор Риверос, мүнөөдэрэй Латиин Америкын «экологиин элүүр энхэ» тушаа юун гэхэ байнат? Тусхайлбал, Перугай байгаали тушаа? Промышленна корпорацинуудай үйлэдбэри хэр зэргээр тэрэндэ нүлөөлнэ гээшэб?

— Би мэргэжэлээрээ географ хүм. Миний хүдэлмэри Перугай урда хубиие, гол түлэб Мокегуа провинциие шэнжэлгэдэ зорюулагдаһан юм. Эгээл эндэ «Саузерн коппер корпорейшн» гэжэ транснациональна корпораци хүдэлдэг. Хорин жэл соо Гокепале ба Куахоне уурхайнуудта зэд абана бшуу. Тиихэдээ эдэ бүгэдэ нээмэл аргаар хэгдэнэ. Һүүлэй арбан жэл соо тэрэнэй үйлэдбэри эрид дээшэлээ. Үйлэдбэриин хорото хаядаһан эндэхи хэдэн һууринуудай газар уһалжа байдаг Локумба голой уһа бузарлаа. Ажаһуугшад гэр бараагаа орхижо, эндэһээ ошохо баатай болоо. Компаниин хаядаһан имагтал энэ голые бузарлаа бэшэ, харин далайн эрье, эрье шадарай уһа 20 километр хүрэтэр хорлоо.

50—60 мянган хүн зонтой Ило портын ажаһуугшад боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тушаа ехээр һанаагаа зобоно. Миний тооложо үзэһэнэй дүнгөөр Ило порт мүнөөдэрэй талада — тон ехээр бузарлагдаһан һуурин гэхэ байнаб. Эндэ агаарыншье, уһаниинышье, хүрьһэниинышье — булта хорлогдонхой. Гэхэтэй хамта оршон тойронхи газарнуудые компани худалдажа абаһаар. Энэ районой ажаһуугшадай хэрэглэдэг хүрьһэн дорохи уһые предприяти үгы болотор хэрэглээ. Мүнөө тэрэ хооһон хүнды руунь далайн дабһатай уһан урдан ошоно. Хүн зон дабһатай уһа уудаг болонхой. Харин тэрэньшье хүртэнэгүй. Американ компанинууд далайн уһанай зарим хубиинь дабһанһаань сэбэрлэхэдээ, ганса өөһэдынгөө саад, сэсэрлигүүдые уһалхын тула хэрэглэнэ. Бэшэ үргэн олон ажаһуугшад тэдэндэ хамаатай бэшэ.

«Саузерн» гэжэ транснациональна компани манай гүрэнэй хуули эһала хазагайруулна даа. Гэбэшье харюусалгаһаа хэзээдэшье гаража шадаһан лэ байха. Манай орондо городой экологическа кодексын үгы байһаниинь халаглалтай. Бусад оронуудта иимэ юумэн бии ха юм. Экологиин асуудалнуудаар экспертнүүд тон хомор. Тэрэ ушарһаа Перугай ажаһуугшад лэ хохидоно. Гэхэтэй хамта иимэрхүү предприятинуудай бүхы капиталай 25 процентнь тэдэнэй хүдэлмэрилжэ байһан гүрэнэй газар дайдын оршон байгаалиин тулада һомологдохо ёһотой гэжэ ООН дурадхаһан байдаг. Тиихэһээ байтагай «Саузерн» өөрынгөө бүридэлдэ нэгэшье эколог үгы. Энэ провинциин ажаһуугшадай толгой дээрэ адхардаг кислотно бороо тушаа юу хэлэхэ байнат?

Ороной бусад районуудта мүн лэ энээнһээ дээрэ бэшэ. Бүхы дэлхэйн 250 эрхим врачнарай хабаадаһан хорон хабдар үбшэн тухай Парижда болоһон уласхоорондын конгресс дээрэ томонууд гол мүрэнэй адагта баригдаһан загаһадта рак, проказа үбшэнүүдэй тэмдэг үзэгдөө гэжэ хэлэгдээ. Антарктида түбиин хаб загаһан, кит болон далайн шубуудта энэ аймшагтай үбшэн элирүүлэгдэнэ гэжэ американ экспедици тэмдэглэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, проказа гээшэмнай халуун ороной үбшэн ха юм даа. «Антарктидын эрьедэ радиоактивна элдэб зүйлнүүд хаягдана гээшэ ха» гэһэн тобшололдо би шэнжэлгэнүүдые хэһэнэйнгээ һүүлээр ерээб. Энээндэ адлирхуу үзэгдэл Хойто полюсто үзэгдэнэ. Англиин экспедициинхид энэ районой хаб загаһадай радиацида ороһые элирүүлээ. Теэд хайшан гээд тэрэ тиишэ ошохо байгааб? Харюунь эли даа, юуб гэхэдэ, Хойто полюсһоо хэдэхэн мянгаад километрэй зайда Англиин олтирогуудай нэгэндэ АЭС түхеэрэгдэнхэй. Тэрэнэй далай руу радиацитай үлэгдэлөө хаяхадань, урасхал тэрэниие Хойто полюс хүрэтэр абаашана ха юм.

— Юун гэжэ һананабта, атолла Муруроа дээрэ хэгдэдэг ядерна тэһэрэлгэнүүд Латиин Америкын оронуудай байгаалида нүлөөлнэ ха гү? Хэрбээ нүлөөлбэл, хэды шэнээнээр гээшэб?

— Нүлөөлөнгүй яахаб. Мүнөөдэрэй мэдээгээр Муруроа дээрэ зуу гаран элдэб атомна, водородно, нейтронно болон бусадшье аюултай туршалганууд хэгдээд байна. Тиихэдээ тэдэ туршалганууд агаарта, газар доро, далай дээрэ хэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ганса Перугай оршон байдалда бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ нүлөөлһэниинь элитэ.

Бүмбэрсэг дэлхэй өөрынгөө голые тойроод 24 час соо нэгэ дахин дүүрэн эрьелдэдэг гэжэ бү мартая. Тиихэдэ радиоактивна тооһон агаарта байна бшуу. Ямаршье хүсэнэй атомна бомбо тэһэрхэдэ, 250 янзын үхэлэй бодосууд агаарта гансата һараадхидаг. Тэдэ атомна шэмүүрэйнгээ ондоо тула түрүүшынгээ үдэр, недели, һара, жэл болоод, мүн баһа мянган ба али 270 мянган жэл болоод хойно газарта унаха байна.

Францийн эһэлһэн бомбо Перугай, Эквадорой, Бразилиин байгаали гансал муудхаанагүй, мүн Африкын оронуудта радиоактивна буангир тараана. Гэбэшье эдэ туршалганууд Перуда эн аймшагтай, юуб гэхэдэ, манай орон Муруроатай нэгэ географическа широтада, 7 мянган километр зайда байна ха юм. Эдэ тэһэрэлгэнүүдэй Перугай байгаалида хэды шэнээр нүлөөлһэн тушаа шэнжэлгэнүүдые доктор Живана у Перейру ба шэнжэлэгшэ Уго Пачеко гэгшэд хэһэн байна. Эдэ мэргэжэлтэдэй суглуулһан радиоактивна тооһоной жэшээнүүдые бидэ хадагалжа байдагбди.

1967 онһоо 1971 с хүрэтэр Лимэдэ 69 мянган юри радиоактивна тооһон уаа. Бүмбэрсэгнай нэгэ гэһэ үнинэй мэдээжэ. Энэ тушаа «Бүмбэрсэгнай нэгэл ха юм» гэһэн ООН-ой уряа эдэлнэ. Июниин 4-дэ США-га Невадада хэгдэһэн тэһэлэлэ үдэшэлэн тээ Перуда 4,5 баллтай газарай хүдэлэлгэ үүсхэ.

(АПН)

ЭЭЛЖЭЭТЭ ЯДЕРНА ТЭҺЭЛЭЛГЭ

ВАШИНГТОН. Советскэ Союзай нэгэ талаһаа ядерна тэһэлэлгэнүүдые болюулаад байха үедэ Вашингтон ээлжээтэ, 14-дэхи ядерна тэһэлэлгээ Невада штадай полигон дээрэ хэбэ. Тэрэнэй хүсэн 20-һоо 150 килотонно байгаа. «Сайбар» гэжэ нюуса нэрэтэйгээр үнгэргэгдэһэн шэнэ туршалга Вашингтоной бодото нюурые бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, Советскэ Союзай ядерна тэһэлэлгэнүүдые нэгэ талаһаа болюулаад байгаа һаань, США ядерна буу зэбсэг туршаха хараа шэглэлээ үргэлжэлүүлһээр.

ЛОНДОН. «Ядерна буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха!» — гэһэн бэшэгтэй хоёр дабхар автобусые Англиин ниислэл хотодо хаража болоно. Ороной политическэ ба ниитын элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд, соёлой ажал ябуулагшад тэрээндэ гараа табиба. Тэдэнэр Великобританиин 100 гаран хото городуудаар, һуурин тосхонуудаар ябаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Трафальгарска талмай дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд гар табилга суглуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ФЕЛЬЕТОН

ГЕНЕРАЛНУУДАЙ НААДАН

Рейн мүрэнэй үзэсхэлэн эрье дээрэ нэмжыһэн паркын һэрюухэн һүүдэртэй ябаган харгыгаар Англиин хоёр генерал томоотойгоор алхалалданад. Эдэниие генералнууд гэжэ гансал бидэ мэдэнэбди, хүндэтэ уншагша. Юрын хубсаһа үмдөөд ябаһан эдэ хоёрые Британиин армиин дээдэ тушаал зэргэтэд гэжэ һанахаар бэшэ, хүдөө нютагай нэгэл баргатай бюргернүүд гэжэ маргангүй һанаадхихоор.

Тойроод жэгтэй һайхан шубууд жэргэнэ, гэбэшье генералнуудые байгаалиин һайхан нэгэшье хүлгүүлнэгүй. Тэдэ шухала хөөрэлдөөндөө бүримэһэн эзэлэгдэнхэй.

— Үнэниинь хэлэхэдэ, эдэ байгаали хамгаалагшад хоолойдоминн тулиги, — гэжэ тэдэ хоёрой нэгэн хоротойгоор шүдэнэйнгөө забһараар дуугарна. — Граната, һомо хэрэглэжэ хэһэн һуралсалаймнай урдаһаа баһа жагсаал эмхидхээ. Харагтылнин, бидэ тэдээндэ «тойроод байһан байгаали үсэдхэнэ хабди». Нэгэ хэды акр ой шатахадаа, гол горхон соохи загаһад бүгэдөөрөн хосорходоо юун болоо юм? Шууяа татажа байхын оронд бэлэн шарагдаад байһан шубуу шонхор, мүн загаһа суглуулжа абахагүй (юунэй түлөө оролдообибди), тэдэниие рейнскэ бүтылхэтэй зооглоо һаа даа...

— Юу хэлэхэб даа, — гэжэ зиндаагаар нэгэ бага доошоо хэбэртэй нүгөө генералынь тодожо абан дуугарна, — ажаһуужа шаданагүйл даа. Байгаалиһаа хэрэгтэйгээ абажа шаданагүй бшуу. Һа-һа. Залуудана гээшэ гээбы даа.

— Зай, бидэ хөөрэлдөөнһөө хадууржа байна хабди. Яаха болонобибди. Хаана хүсөөэ туршахамнайб? Гэртээ, Англидаа, (хэхэ гэхэдэмнай) полигонууд хүртэнэгүй. Дайшалхы зэбсэг хэрэглэжэ, һуралсал үнгэргэхэ гэхэдэ манай, һуурин зон түс харшаар угтана...

— Тон зүб даа, генерал! Дари ямар үнэртэйб гэжэ солдадуудмнай мартахаар болохонь. Хооһон һомоор буудажа байха гэжэ юун гээшэб? Үнэн бодото дайнай үзэмжэгүй юун шүдхэрэй һуралсалнууд гээшэб?

Энэ үедэ һөөг бургааһахан сооһоо хоёр хүбүүд гүйлдэжэ гараад, нааданхай буугаар бэе бэеэ буудажа наадаһанай һүүлээр хэмнай түрүүн буудааб, хэмнай үхөөб гэжэ арсалдаба. «Би түрүүн буудаа ха юмбиб», — гэжэ нэгэниинь ойлгуулна. «Теэд ши алдажа буудааш, — гэжэ нүгөөдэнь хэлэнэ, — харин би буудахадаа онооб!»

— Ахайнар, — гэжэ түрүүшынь хүбүүн генералнуудта хандаба. — Юун гэжэ һананат? Хэмнай зүб бэ?

— Хүсэтэйнь лэ ходоодоо зүб байдаг юм, — гэжэ зиндаагаар дээшэ генерал ноёрхуугаар хэлэхэ зуураа, тэрэ хүбүүхэнэй шэхыень шангаар угзарба. Үбдэһэндөө шангаар ёолон, хүбүүхэй тэдээнһээ зугадан, саашаа гүйбэ.

— Бишни нэгэ юумэ һанаа хэбэртэйб, — гэжэ гараа аршан, генерал баяртайгаар дуугарба. Һуралсалнуудта лазер хэрэглээ һаамнай, яаха байнаб? Тэдэниие танкнуудта, пушкануудта, мүн бэшэшье буунуудта тодхожо болоно. Ямаршье сэрэгэй һомон хэрэггүй, харин гансал зурагар тула хэрэгтэй. Тиихэдэ «Ногоонтонһоо» ямаршье гомдол орохогүй болоно бшуу. Оножорхиходошни — тусгаар түхеэрэлгэ харуулжа байха. Оногдоһон танкһаа өөрөө утаан гаража байха. «Алуулһан» солдадһаа «Би үхөөб, би үхөөб» гэһэн тэмдэг түхеэрэлгэнь үгэжэ байха бшуу.

Нээрээһээ иимэ хөөрэлдөөн Рейнэй эрье дээрэхи һэрюухэн парк соо болоһон юм гү, али үгы гү, хэлэхэнь бэрхэтэй. Гэбэшье Лондондо гарадаг «Таймс» газетын статьяһаа тухайлхада, генералнуудай иимэрхүүгээр хөөрэлдэжэ боломоор зүйл үнэн бодото ажабайдалда нэбтэрүүлэгдэжэ байна гэжэ ойлгохоор.

Тиимэшье үни бэшэ Баруун Германида лазерна ба электронно түхеэрэлгэнүүдэй туршалга үнгэргэгдөө. Эдэ «хэмжээ ябуулгануудта» зэбсэгтэ хүсэнүүдэй талаар Великобританиин гүрэнэй министр Джон Стэнли байлсаа. Тиихэдээ министр шэнэ техникэ хаража, «бахархалаа мэдүүлээ» гэжэ «Таймс» газетэ тэмдэглэнэ.

КОНКУРСДО ХАБААДАХЫЕ УРИНАБДИ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «Эб найрамдалай болон социальна дэбжэлтын түлөө» гэhэн политическэ плакадай уласхоорондын конкурс ороноймнай ниитын эмхинүүд соносхобо. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ Агууехэ Октябриин үүргэ нүлөөе, Советскэ Союзай гадаадын ленинскэ политикые, бүмбэрсэг дэлхэйн эб найрамдалта хүсэнүүдэй амгалан байдалые бэхижүүлхэ, ядерна үхэлhөө хүн түрэлтэниие абарха хүсэлэл эрмэлзэлые харуулhан плакадуудые бүтээлгэ хадаа тус конкурсын гол зорилго мүн.

Уран зураашад, студентнэр, уран зураашадые hургадаг дээдэ hургуулинууд болон училищинуудые дүүргэгшэд, тус зургаануудай багшанар, зохёохы холбоонууд, хэблэлнүүд энэ конкурсдо хабаадахые уригдана.

Байгша жэлэй июнь hараhаа октябриин 31 болотор тус конкурс үнгэргэгдэхэ юм.

Конкурсдо эльгээгдэhэн плакадуудай эгээн эрхимүүдыень элирүүлхэ уласхоорондын жюри эмхидхэгдэнхэй. Жюриин бүридэлдэ Советскэ Союзай плакат зурадаг элитэ мастернууд болон 14 хари гүрэнэй уран зураашад ороно.

Олон янзын онол аргаар бүтээгдэhэн, барлагдан хэблэгдэхэ аргатай плакадуудай оригиналнууд конкурсдо абтаха юм. 70Х100 сантиметр формадтай зузаан картон дээрэ плакат няалгаатай байха ёhотой.

«Эб найрамдалай болон социальна дэбжэлтын түлөө» конкурсдо» гэhэн тэмдэглэлтэйгээр конкурсын бүтээлнүүдые иимэ адресаар эльгээгдэхэ: 117049, Москва, Крымская набережная, 10/14.

Плакадайнгаа ара талада шифр (зургаан тэмдэгтэ тоо) бэшэхэ. Плакадтай хамта эльгээгдэhэн конверт дээрээ энэл шифр заагдаха ёhотой. Конверт соохи саарhан дээрэ өөрынгөө фамили, нэрэ, обогые, түрэhэн он жэлээ, ямар hургуулитайгаа, ажалладаг гү, али hурадаг эмхи зургаание, мүн өөрынгөө почтово адресые тодо hайнаар бэшэхэ хэрэгтэй.

1986 оной октябриин 31 болотор эльгээгдэhэн бүтээлнүүд конкурсдо абтаха. Заагдаhан энэ сагай hүүлээр эльгээгдэhэн плакадуудые гү, али конкурсын эрилтэнүүдтэ харюусаагүй хүдэлмэринүүдые жюри хаража үзэхэгүй юм.

Эльгээгдэхэ зуураа үгы болоhон гү, али гэмтээгдэhэн плакадуудай түлөө конкурсын эмхидхэлэй комитет харюусадаггүй, мүн али нэгэн хүдэлмэриин конкурсдо абтаагүй ушар шалтагаанууд тухай автортайнь бэшэлсэхэгүй гуримтай гээшэ.

Конкурсын ба тэрээндэ абтаhан зохёолнуудай выставкын үнгэрhэнэй hүүлээр автор зургаан hарын туршада хүдэлмэриеэ абаха аргатай. Энэ сагай үнгэрhэнэй удаа эмхидхэлэй комитет плакадуудай бүрин бүтэн байлгын түлөө харюусадаггүй.

Тус конкурсын дүнгүүд хэблэлдэ толилогдохо юм.

Конкурсдо илагшадта иимэ шагналнууд барюулагдаха:

нэгэдэхи шатын 3 диплом болон 1500 түхэригэй мүнгэн шангууд;

хоёрдохи шатын 6 диплом болон 1000 түхэригэй шангууд;

гурбадахи шатын 9 диплом ба 750 түхэригэй шангууд;

урмашуулгын 15 диплом ба 300 түхэригэй мүнгэн шангууд.

Уласхоорондын конкурсын дүнгүүдээр эрхим гэжэ тоологдоhон плакадуудай выставкэ эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Энээнhээ гадна эрхим зохёолнууд тухай хөөрэhэн альбом хэблэгдэхэ. Дипломдо хүртэhэн плакадууд олон хэhэгээр хэблэгдэн гараха юм.

Выставкэдэ табигдаhан зурагуудай авторнуудта выставкэдэ хабаадагшын гэршэлгэнүүд барюулагдаха.

Мүнгэн шанда хүртэhэн, хэблэлгэдэ абтаhан плакадуудай авторнуудта гонорар түлэгдэхэ юм.

Эмхидхэлэй комитедэй телефонууд: 205-37-07, 205-33-76, 205-33-77.

«Эб найрамдалай болон социальна дэбжэлтын түлөө» гэhэн политическэ плакадай уласхоорондын конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадахые уринабди!

Хүн ба байгаали

БАЙГАЛАЙ МҮНГЭН ХАШАРhАТА БАЯЛИГ

АЛДАРТА Байгал далайе тунгалаг уhаараа суутай гэхэдээ, тэрээн тухай юушье хэлэхэгүйб гэжэ тоолоноб. Байгал далай үнэхөөрөөшье hайхан уhатай. Арсашагүй. Зүгөөр тэрээн соо элдэб янзын загаhа жараахай, хорхой шабхайнууд амидардаг гээшэ. Тэдэнэй дундаhаа мүнгэн хашарhата омоли загаhан илангаяа илгардаг. hүүлэй жэлнүүдтэ Лена, Енисей мүрэнүүдтэ омоли үсхэбэрилэгдэжэ эхилээшье hаа, шанараараа байгалайхида хүрэдэггүй гэжэ хүн зон хэлсэдэг...

Хорёод жэлэй саана байгалай омоли хүшэр байдалда ороhон юм. Байдалынь мүнөөшье hайжараа гэхын аргагүй. Түрьhэсэ хаядаг гол горхонуудаарнь (тэрэ тоодо Баргажан голоор) ой модо бэлэдхэдэг предприятинууд модо урадхуулдаг байhан. Загаhа олзоборилгын колхозууд болон тусхай бригаданууд ямаршье хизаарлалтагүйгөөр омоли баридаг байгаа. «Эрьеын сахали шубууд» гэжэ тодо мэргэнээр нэрлүүлэгдэhэн хуули бусаар загаhа баригшад омолиие мэшээг мэшээгээр барижа, худалдадаг hэн. Тиигэжэ омолиин hүрэгэй нилээд үсөөрхэдэ, тэрэнэй саашанхи хуби заяан тухай хөөрэлдөөн эхилээ бэлэй. Газетэ, журналнуудай хуудаhанууд дээрэ эрдэмтэдэй хэhэн дискуссиин hүүлээр, омолиие абарха гэhэн ори ганса тобшолол хэгдээ. Мүн хэмжээнүүдшье абтаа. Нэгэдэхеэр, омолиие олзоборилго хэдэн жэлээр хоригдобо. Хоёрдохёор, түрьhэсэ хаядаг гол горхонуудаар модон урадхуулагдахаяа болижо, тэдэнэй hабанууд, далайн эрье ужэжэ байhан модонуудhаа сэбэрлэгдэбэ. Хуули бусаар загаhа бариха дуратайшуултай тэмсэл бүри шангадаба. Дүрбэдэхеэр, Большая Речка, Чивыркуй болон Инада загаhа үсхэбэрилгын заводууд бии болгогдоо.

Эрид хэмжээ ябуулгануудай аша үрэ уданшьегүй элихэнээр харагдаба. Омолиин hүрэг хараа байса олошороо. Гэбэшье тэрэнэй мүнөөнэй болон ерээдүйн байдалай түлөө тэмсэл үргэлжэлhөөр.

ТАНИЛСАЛГА

«БАЙКАЛРЫБПРОМ» управлениин загаhа үсхэбэрилдэг нэгэ цех Чивыркуй посёлогто оршодог юм. Баргажанай загаhа хамгаалгын инспекциин инспектор А. А. Бельковтой суг эндэ hара тухай байгаабди.

Чивыркуйда 50 шахуу хүн зон ажалладаг юм. Намарай үедэ Ехэ Чивыркуй, Безымянка, Бага Чивыркуй руу түрьhэлхэ омолинуудай орожо эхилхэдэ, тэдэнэр ехэ гүльмэ хаядаг. Бариhан омолинуудаа түрьhэнэйнь болбосорторнь уhан соо сеткээр хаагдаhан газарта байлгадаг. hүүлээрнь түрьhэнүүдыень абажа, тусхай аппарат соо хээд, саашаданъ болбосоруулдаг юм. Тиигэжэ май, июнь hарануудта цехэй «продукци»—багахан жараахайнууд сүлөөдэ гол руу табигдадаг.

Загаhа иигэжэ үсхэбэрилхэдэ бараг лэ ажал шэнги. Энэ түрүүшээр... Уhан соо хаягдаhан мянган түрьhэнhөө 1 омоли гарадаг, харин искусственна аргаар—10 омоли бии болоно гэжэ эрдэмтэд тодорхойлhон байна.

1985 ондо Чивыркуйда 129 миллион түрьhэн инкубацида хэгдэhэн байна. Эндэhээ хэды шэнээн загаhан гарахаб гэhэн асуудалтайгаар А. А. Бельковто хандабаб.

— Балайшье ехэ байхагүй ха,— гэжэ тэрэ харюусана.— Түрүүшын шалтагааниинь гэхэдэ, апрелиин хахадаар болбосорhон түрүүшын жараахайнууд сорго соогуур урадхуулагдаhан уhаар дамжан Ехэ Чивыркуй руу ородог. Эгээл энэ үедэ тэндэ хадаран загаhан түрьhэеэ хаяхаяа суглардаг. Тиимэhээ омолиин жараахайнуудые тэрэ дуратайгаар залгижархидаг юм. hаяхан туршалга хэжэ, 9 хадаран загаhа баряабди. Тэдэнэй хото соо 176 грамм личинка-жараахай байгаа. Иимэ байдалые усадхаха талаар ямаршье хэмжээн абтанагүй. Энэ мэтээр олон загаhан хосорнол даа.

Цехэй начальник А. И. Махринский ехэл гайхаhан янзаар:

— Шадаха зэргээрээ хүдэлнэбди. Бидэ ямар арга боломжонуудтайбибди?.. «Востсибрыбпроект» институдай эрдэмтэдэй туhаламжа хэрэгтэй. Түрьhэнhөө гараhан жараахайнуудые нэгэ бага томо болгохын тула бэдэрэлгэ, тоолон тодорхойлолго хэхэ шухала. Эндэ ажалда ороhоор нэгэшье эрдэмтэниие хараагүйлби. Баргажанай Адагай загаhанай комбинадhаа мэдэлтэй hэн тула өөhэдөө юушье хэхэ аргагүйбди. Комбинат ажахын тоосоогоор хүдэлдэг hаань, бидэ бюджет дээрэбди. Капитальна заhабарилга тухай бодомжолхо байгаа.

Эндэ, үнэхөөрөөшье, заhабарилга хэрэгтэй. Цех соо хүйтэн, хана унянуудынь муухай, уhанай сорго олон газараар гоожодог, фундаментнь хэлтышэнхэй... Иимэ байдалда дулаан хүйтэнэй режим сахихаhаа байха ариг сэбэр байдал тухай хэлэhэнэйшье үлүү.

ХЭН ТУhАЛХАБ!

ИИМЭ байдалые усадхахын тула цехээ 1—2 жэлээр капитальна заhабарилгада хааха хэрэгтэй гэжэ чивыркуйеынхид тоолоно. Юуб гэхэдэ, байгуулагдаhаар нэгэтэшье заhабарилагдаагүй байрын гэрнүүд, байшангууд муудаа. Котельнын шлаг газаа обойно. Эрьсын хажууда нефть шэрэдэг «Иркана» гэжэ судна элhэндэ hуушанхай. Хэрэггүй болоо хадань ревизор, инспекторнүүдэй ябадаггүй газарта хаяа ха. Уhанай нюруу адхарhан нефтеэр хушагдажа, hолонготон харагдана...

Кадрнуудай эндэ тогтодоггүйнь ойлгосотой. Илангаяа мэргэжэлтэд эндэ удаан болодоггүй. Хүнэй ажаhууха юрын эрхэ байдал түхеэрэгдээгүй. Хүн зонhоо холо хадань, тэдээндэ кино харуулhанай хэрэггүй гэжэ Баргажанай киносетиинхид тоолодог ха. Тобшолходо, штадай ёhoop 12 мэргэжэлтын хахадынь эндэ хүдэлнэ.

— Далайн эрьедэ багахан тохойн орондо хухүүлитэй намаг хараа hаа, ехээр гайхахагүйб,—гэжэ А. А. Бельков хөөрэнэ.—Шлаг, канализациин нобшо Байгал далай руу хаягдана. Энээн тухай загаhанай комбинадай директор А. С. Чемакинда оло дахин мэдүүлгэ бэшээб, теэд хэмжээн мүнөө болотор абтаагүй.

Загаhа олзоборилдог өөhэдын бригадануудтай тус комбинат омолиин hүрэгые hайнаар олошоруулхын тула нэн түрүүн анхаралаа хандуулха ёhотой, бэдото дээрээ hанаа амархан байдаг. Чивыркуйска цех мартагданхай. Юундэ? Албан зургаанайнгаа шухала ажал хэрэгүүдээр өөhэдыгөө хэды халхалаашье hаань, омоли өөрөө олон болошохогүй ха юм. Олон тоо баримтануудые хаража үзэхэдэ, Чивыркуйска ба Баргажанай тохойнуудта загаhа олзоборилго ехээр доошолоогүйшье hаа, бидэнэй hанагшаар дээшэлнэшьегүй. Загаhа олзоборилгын, загаhа үсхэбэрилгын айхабтар ехэ үүргэ тухай ороноймнай Эдеэ хоолой программа соо, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд соо тодо hонороор хэлэгдэнэ. Тиимэhээ Чивыркуйска цехэй коллективэй шиидхэжэ байhан асуудалнуудай онсо шухала байhые тэмдэглэхээр.

Эндэ ори ганса иимэ тобшолол хэлэлтэй: партийна, совет хүдэлмэрилэгшэдэй, эрдэмтэдэй яаралтай туhаламжа Чивыркуйска загаhа үсхэбэрилгын цехэй хүдэлмэришэд хүлеэнэ.

ТАРГАН ОМОЛИ АЛИН БЭ!

ЧИВЫРКУЙДА сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые ашаглаха тухай асуудал хэдэн жэлэй туршада зүбшэн хэлсэгдэнэ. Загаhанай комбинадай дирекцидэ, «Байкалрыбпромой» хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээгдэhэн сошордомо радиограмманууд hураггүйгөөр «шэнгэшэнэ». 1985 ондо омолиин түрьhэнүүд «сапралегия» гэжэ харата үбшэндэ дайрагдаhан юм. Байгалай энэ шадархи уhанай бузарлагдаhанhаа энэ үбшэн тохёолдоо. Цехэй нэгэ начальник хэдэн пакедтэй түрьhэнүүдые Байгалай уhа руу хаяжархиhан юм гэжэ эндэхи наhажаал зон сэдьхэлээ үбдэн байжа хөөрөө hэн. Харин тусхай журнал соонь «өөhэдөө болбосорхо» гэжэ тиихэдэ бэшэгдэhэн байба. Юуб гэхэдэ, начальнигай ээлжээтэ амаралтада гарахада hаалта хэhэн, мүн удаан болбосоржо байhан түрьhэнүүдые далай руу миин хаяжархиhан байгаа бшуу.

Цехэй начальнигай кабинет соо омоли үсхэбэрилгэ тухай ехэ саарhан дансануудтай танилсабаб. 1982 он болотор омолиин жараахайнуудай бэежэхын тулада Ехэ, Бага Чивыркуй, Безымянка, Арангата голнуудай эхин руу вертолёдоор абаашагдадаг байhан

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЭКРАН

БАКУ. Дж. Джабарлын нэрэмжэтэ «Азербайджанфильм» киностудиин шэнэ хүдэлмэритэй Байгал-Амарай түмэр замай ажалшад танилсахань. Республикын барилсадаг Улькан hуурин руу Азербайджанай киногой хүдэлмэрилэгшэд зорибо. Энэ hайндэр Азербайджанай барилгашадай хүдэлдэг Северобайкальск ба Ангой hууринуудта үнгэрхэ юм.

БАМ-айхидай ба соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зохёохы хани барисаан улам үргэдэнэ. Ульканай олониитын-соёлой түбэй байшангые гоёоhон «Песнь об Азербайджане» гэжэ уран шэмэглэлэй панно энэ хизаарай бүхы үзэсхэлэн hайханиие суглуулханхай. Эндэ суута артистнуудай концертнүүд, уран зурагай ба графикын шадабаритайшуулай хүдэлмэриин выставкэнүүд амжалтатайгаар үнгэрнэ.

(ТАСС).

НАЙДАМТАЙ ХААЛТА ТАБИХА

Совет хүн бүхэнэй улам hайн байдалай, Эхэ оронойомнай хүсэ шадалтай байлгын эшэ үндэhэн үнэн шударгы ажалhаа дулдыдадаг гээшэ. hүүлэй үедэ манай парти, правительство гурим бэхижүүлхэ, олониитэдэ элүүр энхэ байдал олгуулха, мүн архидалга, алкоголизм, ажал хэнгүй олзо олохо ябадал гэхэ мэтэ социализмда харша ябадалнуулые hүнөөхын түлөө зохихо шиидхэбэринүүдые абана. «Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэлые шангадхаха» тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ июлиин 1-hээ хүсэндөө ороо. Эдэ актнуудай гол удха тухай хөөрэжэ үгэхыень ТАСС-ай корреспондент СССР-эй юстициин министр Б. В. Кравцовые гуйба.

— «Ажал хэнгүй олзо олохо тухай» ойлгомжо мэргэжэлтэдэй дунда, хэблэлдэ оло дахин дабтагдана. Тиихэдэ иимэрхүү шэнжэнүүдтэ ямар ябадал хабаатай гээшэб?

— КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй соо абаhан тогтоолнууд, указууд дотор ажал хэнгүй, олзо олохо эхи үндэhэн тушаа тодорхойгоор хэлэгдээ. Элдэбын аралжаа наймаа, хулгай худал, эдилгэ гэхэ мэтын гэмтэ ябадалнууд хуули хазагайруулhан ябадал гээшэ ааб даа; материалнуудые, түүхэй эдые, түлишые, машина ба механизмуудые, транспорт, мүн гүрэнэй мэдэлэй зөөриие баяжахын түлөө өөртөө хэрэглэхэ ябадал, үмсын хэрэг ба хонжоо наймаанай hэдэлгэнүүд, энэл шалтагаанаар гэр байрануудые хэрэглэлгэ; олоhон олзо тухайгаа засагта мэдүүлэнгүй байлга, бусад хуули бусаар ашаг олзо ололгын жэшээнүүд.

Социальна үнэн зүб байлгын гол ёhонуудые ажабайдалда нэбтэрүүлгэ хангаха экономикын эмхидхэлэй, хуулиие хүмүүжүүлгын ба бэшэшье хэмжээнүүд тодорхойлогдоо. Гэхэтэй хамта ажал хэнгүй, али болохоор ашаг олзо ололгые hүнөөхэ арга хэрэгсэлнүүдые бусад хуулиин ондоо олон нормативна актнууд тодорхойлно.

— Тэдэнэй гол шухалань ямар гээшэб!

— Тон түрүүлэн хэлэхэдэ, СССР-эй министерствэнүүд, албан зургаануудта, союзна ба автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта, организаци, предприяти, эмхи зургаан ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ гурим шангадхаха, зөөри үрихэ ябадалтай, мүнгэн hангай ба материальна баялигуудые алмаха тэмсэл үргэдхэхэ тушаа хэлэгдээ. Тоо бүридхэл ба хиналта гуримшуулхыень тэдэнэртэ даалгагдаа. Хуушарhан нормативуудые хэрэглэхыень СССР-эй правительство таhа хорёо. Юуб гэхэдэ, тэрэ үлүү мүнгэ олохо ябадал бии болгоно ха юм. Тиимэ юумэ усадхахын тула министерство ба албан зургаануудта техническэ ба экономическа талаараа үндэhэлэгдэhэн нормонуудые зохёохыень даалгагдаа.

Ажал хэнгүй олзо олохо дуратайшуултай тэмсэл амжалтатайгаар ябуулхын тула арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые үргэнөөр хүгжөөлгэ ехэ үүргэ дүүргэхэ юм гэжэ би тэмдэглэхэ байнаб.

Элдэб эсын хонжоо наймаашад, хүнэй зөөри үбэршэлэгшэд, али бүхы этэгээдүүд эд бараанай дутагдалые шадамараар хэрэглэнэ ха юм. Иимэрхүү хүнүүдые хуулиин урда харюусуулхаhаа гадна, энэ экономическа арга хэрэгсэлнүүд социальна хоронтой тэмсэхэ эрхэ нүхэсэл боложо үгэнэ.

Нүгөө талаhаа, гэр байраар хангалгын бэрхэшээлнүүдые, амаралтын гэрнүүдэй ба санаторинуудай путевкэнуудаар дутамаг байлгые хара hанаатайшуул өөhэдынгөө аша туhада хэрэглэнэ. Энэнь ажалша зоной дура гутаахал ёhooрoo гутаана. Хуули бусаар баяжалгын энэшье үндэhэн саргадаха ёhотой. Гэр байраяа, дачануудаа, саад сэсэрлигүүдэйнгээ гэрхэнүүдые ехэ мүнгэн сэнгээр ойро зуура үгэхэ ябадал хуулиин гуримаар шалгагдажа байдаг болохо. Худалдаа наймаанай дүримүүдые хиналта шангадхаха, колхозой дэлгүүрнүүдэй хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээнүүд тодорхойлогдоно. Худалдаа наймаан ба бэшэшье бэлэн мүрөөр олзо олохо ябадалнуудтай эрид шанга тэмсэл хэхэдээ, хүдөө ажахын продуктнуудые дэлгүүр дээрэ худалдадаг хүнүүдые бүридхэлдэ абаха гурим тогтоогдохо ёhотой.

— «Шабашнигуудтай» тэмсэхын тула ямар шэнэ юумэн хэгдэнэб!—гэжэ тодоор мэдэхэ дуран хүрэнэ.

— Саг зуурын хүдэлмэришэдтэ бүхы зоной дурагүйдэлгэ элитэ. Юуб гэхэдэ, шанаргүйгөөр хүдэлмэреэ бэелүүлхэ, эдилгэ үгэжэ, зарим тушаалта нюурнуудые гартаа абаха, хулууха, үбэршэлхэ гэхэ мэтын элдэб муу муухай ушарнуудай үзэгдэдэг дээрэhээ «шабашнигуудта» дурагүй юм. Саг зуурын барилгашадай туhада хандадаг ажахын хүдэлмэришэдэй hула муугаар, хиналтагүйгөөр тэдээндэ хандаhанhаа болоно. Гэхэтэй хамта үнэн сэхээр хүдэлдэг хүнүүдэй аша туhа гүрэндэшье, олониитэдэшье асардагынь баhал нюуса бэшэ.

Мүнөө барилгашадай ажал ябуулганууд хуулита гуримда оруулагдажа байнхай. Колхоз совхозуудтай, бэшэшье предприяти, эмхи зургаануудтай хэhэн ажалай договорнуудтайгаар эдэ саг зуурын бригадануудые барилгын ба заhабариин хүдэлмэринүүдтэ хабаадуулха байна. Иимэ договорнууд арадай депутадуудай районно ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудта тусхай бүридхэлдэ абтаха ёhотой.

Элдэб хуули буса ябуулгануудые сарахын тула договорнуудые баталхадаа, хэр зүб юумэ хэhыень, мүн үйлэдбэридэ хэды шэнээн хэрэгтэйень, түлөөhэнтэй холбоотой бүхы асуудалнуудые шалгажа байхыень дээдэ шатын зургаануудта, харин колхозуудай талаар—РАПО-до даалгагдаа. Саг зуурын барилгын бригаданууд бүхы хэрэгтэй материалнуудаар, техникээр, транспортаар хангагданхай байха зэргэтэй. Эдэ бригадануудта хангалгын гү, али хоёрой хоорондо зууршалгын уялгануудые бэелүүлхыень огто таhа хоригдоно. Мүн энэ коллективүүдэй материалнуудые ондоо тээшэнь хэрэглэлгэ хоригдоо.

Саг зуурын барилгын бригадануудай ажалай түлөөhэнэй асуудалнууд мүн лэ хуулита гуримда оруулагдаа. Бүхы хүдэлмэриин ажалай түлөөhэнэй аккордно гурим хэрэглэн, түлөөhыень хэгдэhэн хүдэлмэриин эсэсэй дүнгөөр гаргаха. Тиихэдээ барилга ба барилга-заhабарилгын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг нормо ба үнэ сэнгэй үндэhөөр түлэгдэдэг болохо.

Материал алмаhанай, хүдэлмэридөө бэшэшье үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаhанай түлөө материальна урмашуулгын фондhоо бригадын гэшүүд шанда хүртэхэ аргатай. Энэ хадаа манай партиин хараалhан юумэ гамнаха ба алмаха гэhэн тон шухала хараа шугам болоно.

—«Зөөгөөшэд» гэгшэдтэй, болон бусад журам эбдэгшэдтэй хэр тэмсэл ябуулагданаб!

— Үйлэдбэри дээрэ хэгдэhэн хулгайн алишье талаадаа хэды шэнээн хоротойень хүн бүхэн мэдэнэ бээзэ. Бага, ехэшье hаа, хүдэлмэриингөө газарта хулгай хэhэн хүнүүдые захиргаанай гү, али уголовно хэhээлтэдэ хабаадуулхаhаа гадна, мүнөө ажалhаань гаргажархиха аргатай байна. hага сагын хулгайшадта хоёр зуун түхэригэй яла тохожо хэhээхэдээ, бүхы янзын шангуудhаа ба гэр байра абаха ээлжээнhээ хаhаха.

Хайша хэрэг ябадалhаа уламжалан, үнэн сэхэ бэшэ заримашуулда гүрэнэй ба ниитын зөөриhөө олзо абаха арга hая болотор олдодог байгаа гэжэ ажабайдал харуулаа. Энээнтэй дашарамдуулан, хуулида нэмэлтэнүүд оруулагдаа. Элшэ хүсэ, газ ажаhуудалдаа хэрэглэлгые хазагайруулхадаа, захиргаанай хэhээлтэ. харин дахинаа баригдабалнь, уголовно харюусалга хараалагдаа. Мүн тэрэ тоодо олоhон олзо тушаагаа саг соонь засагай зургаанда дуулгахагүй гү, али гүрэнэй транспортые, мүн предприяти, эмхи зургаануудта хабаатай машина, механизмуудые өөhэдынгөө аша туhада хэрэглэлгэ оруулагдана.

Үмсынгөө мал, шубуу шонхорто эдюулхын тула хилээмэ ба эдеэнэй зүйлнүүдые худалдажа абагшад захиргаанай ба уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха байна. Тэрэ тоодо хоригдоhон үмсын-гар урлалай олзобори хэлгэ, хубиин худалдаа наймаа хэхэ ябадал хуули эбдэhэн ушар болоно. Гэртээ нэрэгдэhэн улаан архи худалдахань хорюултай. Мүнгэнэй хонжоо наадан баhал хоригдобо. Эдэ бүгэдын түлөө яла ашаха зуураа, тэрээндэ хабаатай зарим зөөри хуряагдажа абтаха байна. Гадна жэл соо иимэ ябадалай түлөө хоёр дахин захиргаанай хэhээлтэдэ ороhон хүн уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха юм. Бэлэн аргаар олзо ололгые эрид шууд усадхалгада зорюулагдаhан хэмжээ ябуулганууд ганса энээгээр дүүрэнэ бэшэ, ажал хэнгүй, баяжаха дуратайшуулда олониитын бусадай хүсөөр найдамтай хаалта табихын тула хэмжээнүүд абтаха ушартай.

(ТАСС).

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. Украинын гүрэнэй «Хомутовская степь» гэжэ тала газарай заповеднигэй филиалай байгуулагдаhаар 60 жэл гүйсэхэнь.

Байгаалиин үзэсхэлэн гоё энэ буланда тала газарай хоморой шухаг, элдэб янзын ургамалнууд, ногоон, сэсэгүүд ургадаг. Энэ заповедник гүрэнэй хамгаалга доро абтанхай юм. Эртэ урда сагhаа хойшо ургадаг хоморой шухаг 50 ондоо янзын ургамалнууд (тэдэнэй олонхинь СССР-эй, УССР-эй Улаан дэбтэртэ оруулагданхай), бусад нютагуудhaa ургамалнууд асарагдажа, эндэхи байгаалида дадхаагдан ургуулагдана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: заповеднигэй эрдэм наукын талаар директорэй орлогшо Л. В. Щупранова;

Хун шубуун;

Татарский катран гэжэ ургамал СССР-эй Улаан дэбтэртэ оруулагданхай.

ТАСС-ай фотохроника.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ АНХАРАЛДА

Байрын гэрнүүдые өөhэдтөө барихынь тула хүдөөдэ ажаhуудаг хүн зондо 15 жэлэй болзороор урьhаламжа СССР-эй Гүрэнэй банк үгэнэ.

Гэр байра барихадаа, Гүрэнэй банкын урьhаламжа хэрэглэгты!

Хүдөө нютагуудта хубиин гэр барихын тулада урьhаламжа абагшадта эгээл тааруу зохид, хүнгэлэлтэтэй гуримаар СССР-эй Гүрэнэй банк урьhаламжа үгэхэ байна. Ойлгожо ядаhан асуудалнуудаараа тайлбари абахын тула Гүрэнэй банкын эмхи зургаануудта хандахада болохо.

Хүдөөгэй ажалшад! Гүрэнэй банкhаа урьhаламжын мүнгэ абажа, нэгэ-хоёр жэлэй үнгэрхэдэ, буусын бусад барилгануудтай өөhэдын гэргэй болоходотнай, таанадта аша туhатайшье, таатай hайншье ха юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Малшад мүрысэнэ»—түрүү бэшэг. КПСС-эй обкомдо. «Тэжээл бэлэдхэлгын габшагай hара» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Орон доторой, республикын hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. Партийна ажабайдал: хүдэлмэриин онол арга. «Парт-бүлэг ехэ хүсэтэй»—Ц. Батуевай статья. Агропромой звенонуудта. «Республикын «зөөлэн алтанай» цехтэ»—Н. Соиной статья. «Эстафетэ халан абтаба»—Г. Шелкуновагай репортаж. Тэжээл бэлэдхэгшэдэй анхаралда. «Шиигтэй ногооной гутахагүйн тула» —Б. Гомбоевой статья. «Будамшуу ерээ hаа...»— редакцида ерэhэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаhанда. Эрэлхэг зоригой хуули ёhоор. «Реакторhаа 160 метртэ» — В. Медведевэй статья. hэльбэн шэнэлэлгэ: шиидхэгдэхэ асуудалнууд тушаа hанамжанууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Республикын нютаг нютагай hонин. Соёлой hонин. Элүүр энхын булан.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65—54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ле[...] Н-04907. Заказ № 170.